

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

FAKULTA EKONOMICKÁ

Diplomová práce

Ekonomika a financování školství na příkladu konkrétní instituce

**Economics and financing of education at the example of a specific
institution**

Soňa Trojanová

Plzeň 2015

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

Fakulta ekonomická

Akademický rok: 2014/2015

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. Soňa TROJANOVÁ**
Osobní číslo: **K12N0019K**
Studijní program: **N6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **Podniková ekonomika a management**
Název tématu: **Ekonomika a financování školství na příkladu konkrétní instituce.**
Zadávající katedra: **Katedra financí a účetnictví**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

1. Definujte školství a jeho postavení v rámci veřejného sektoru.
2. Vysvětlete způsob financování školství v ČR se zaměřením na regionální školství.
3. Analyzujte financování a hospodaření v konkrétní školské instituci.
4. Zhodnoťte řešenou problematiku a doporučte vhodná opatření pro konkrétní instituci.

V Plzni dne 25. října 2014

Rozsah grafických prací: **neuveden**
Rozsah pracovní zprávy: **60 - 80 stran**
Forma zpracování diplomové práce: **tištěná/elektronická**
Seznam odborné literatury:

- **PEKOVÁ, Jitka; PILNÝ, Jaroslav; JETMAR, Marek.** *Veřejná správa a finance veřejného sektoru. 3. vyd. Praha: ASPI, 2008. ISBN 978-80-7357-351-5*
- **NOVÁKOVÁ, Štěpánka.** *Účetnictví příspěvkových organizací od 1. 1. 2012. Vydání první. Praha: INTES, 2012. ISBN 978-80-904560-1-3*
- **Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla) v platném znění**
- **Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů v platném znění**
- **Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) v platném znění**

Vedoucí diplomové práce: **Ing. Pavlína Hejduková, Ph.D.**
Katedra financí a účetnictví

Datum zadání diplomové práce: **25. října 2014**
Termín odevzdání diplomové práce: **24. dubna 2015**

Doc. Dr. Ing. Miroslav Plevný
děkan

Prof. Ing. Lilia Dvořáková, CSc.
vedoucí katedry

V Plzni dne 25. října 2014

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma

„Ekonomika a financování školství na příkladu konkrétní instituce“

vypracovala samostatně pod odborným dohledem vedoucí diplomové práce za použití pramenů uvedených v přiložené bibliografii.

V Plzni, dne

.....

podpis autora

Poděkování

Děkuji vedoucí mé diplomové práce Ing. Pavlíně Hejdukové, PhD., za odborné vedení a cenné připomínky. Dále děkuji vedoucí ekonomickotechnického oddělení Bc. Anně Pulcové za velmi vstřícné jednání a spolupráci při poskytování interních materiálů a odborných rad pro praktickou část mé práce.

Obsah

0	ÚVOD	7
1	CHARAKTERISTIKA ŠKOLSTVÍ V ČESKÉ REPUBLICE	9
1.1	Postavení a vymezení školství ve veřejném sektoru.....	9
1.1.1	<i>Veřejný sektor</i>	9
1.1.2	<i>Legislativa školství</i>	10
1.1.3	<i>Reforma a další rozvoj školství v ČR</i>	11
1.2	Vzdělávací soustava	12
1.2.1	<i>Výkon správy ve školství</i>	16
1.3	Střední školství	17
1.4	Regionální školství.....	19
1.4.1	<i>Příspěvková organizace</i>	20
2	SYSTÉM FINANCOVÁNÍ ŠKOLSTVÍ V ČR	21
2.1	Financování přímo řízeného školství.....	22
2.2	Zdroje financování regionálního školství	23
2.2.1	<i>Struktura nákladů školy</i>	24
2.2.2	<i>Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy – státní rozpočet</i>	24
2.2.3	<i>Financování zřizovatelem</i>	27
2.2.4	<i>Vlastní hospodářská činnost</i>	28
2.2.5	<i>Ostatní zdroje</i>	28
3	FINANCOVÁNÍ STŘEDNÍ ŠKOLY SLUŽEB A ŘEMESEL STOCHOV	31
3.1	Základní informace o Střední škole služeb a řemesel Stochov	32
3.2	Vývoj a současnost školy	33
3.2.1	<i>Historie školy</i>	33
3.2.2	<i>Současnost a směr dalšího vývoje školy</i>	34
3.2.3	<i>Koncepční záměr 2014</i>	34
3.3	Způsob financování školy	36
3.3.1	<i>Krajský úřad Středočeského kraje – státní prostředky</i>	36
3.3.2	<i>Prostředky z rozpočtu kraje na provoz školy</i>	41

3.3.3	<i>Doplňková činnost, sponzorské příspěvky a dary</i>	42
4	HOSPODAŘENÍ STŘEDNÍ ŠKOLY V LETECH 2010 – 2014	44
4.1	Rozpočet školy	44
4.2	Analýza výnosů v daném období	48
4.3	Analýza nákladů v daném období	50
4.4	Hospodaření s fondy	54
4.5	Analýza hospodářského výsledku	55
4.6	Vybrané ukazatele finanční analýzy	58
4.6.1	<i>Účetní systém školy</i>	58
4.6.2	<i>Horizontální a vertikální analýza</i>	59
4.6.3	<i>Ostatní ukazatele finanční analýzy</i>	62
5	ZHODNOCENÍ HOSPODAŘENÍ ŠKOLY A NÁVRH DOPORUČENÍ	66
6	ZÁVĚR	71
7	SEZNAM TABULEK	73
8	SEZNAM OBRÁZKŮ	74
9	SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK	75
10	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	76
11	SEZNAM PŘÍLOH	80

0 Úvod

Proces vzdělávání je důležitou součástí života každého člověka a provází jej od raného věku, kdy si osvojuje základní pravidla a znalosti, přes etapu dospívání, kdy středoškolské vzdělávání formuje osobnost studenta, pomáhá utvářet budoucí cíle a představy o jeho dalším směřování, tj. odborném uplatnění na trhu práce nebo pokračování ve studiu na vyšších stupních vzdělávací soustavy, až po věk dospělosti. Nové poznatky rychle se rozvíjející vědy a techniky a stále sofistikovanější technologie a výrobní postupy prostupující všemi oblastmi lidské činnosti, kladou na každého z nás vyšší nároky na zvládnutí a připravenost tyto výsledky pokroku a vývoje aplikovat v praxi. Tím jsme po většinu svého života vlastně neustále nuceni k získávání nových nebo rozšiřování stávajících znalostí a dovedností.

Vzdělávání společnosti je obecně veřejným zájmem a je prioritou většiny zemí světa, protože právě kvalifikovaní a vzdělaní lidé jsou zárukou hospodářského, sociálního a kulturního rozvoje nejen dané země, ale i celé společnosti. Z ekonomického hlediska je školství ve většině moderních demokratických zemí považováno za složku veřejné správy, a proto jsou i výdaje plynoucí na financování vzdělávací soustavy jednotlivých zemí poskytovány v rozhodující míře z veřejných rozpočtů.

Cílem práce, jak již vyplývá z jejího názvu, je analýza a zhodnocení financování a hospodaření konkrétní střední školy a na základě zjištěných skutečností navržení možných opatření vedoucích ke zlepšení její stávající situace.

Analýza je prováděna na příkladu Střední školy služeb a řemesel se sídlem ve Stochově. Jelikož jsem v minulosti měla možnost seznámit se s problematikou hospodaření a financování základní školy zřízené obcí, zajímal mne pohled na danou problematiku u subjektu z oblasti sekundárního vzdělávání zřizovaného vyšším územním samosprávním celkem. Chtěla bych, aby analytická zjištění skutečného stavu hospodaření školy a možná navrhovaná opatření byla pro školu přínosem a pomohla nalézt cesty k jejímu zlepšení a dalšímu rozvoji.

Metodika práce

Diplomová práce je členěna do dvou částí, z nichž první, teoretická, se na základě metody rešerše odborné literatury a platné legislativy věnuje charakteristice ekonomiky

a financování školství v České republice. Druhá kapitola teoretického základu představí systém financování českého školství, zejména regionálního, středoškolského.

Praktická část je rozdělena do tří kapitol. V první jsou podány informace o samotném školském subjektu, Střední škole služeb a řemesel ve Stochově, zdrojích jejího financování a podrobnější analýze rozpočtu školy. Ve stěžejní části práce je provedena analýza příjmů a výnosů, vertikální a horizontální analýza spolu s některými vybranými ukazateli. V závěru práce je zhodnoceno stávající hospodaření a financování střední školy a na základě výstupů jednotlivých analýz navržena možná opatření, která by měla vést ke zlepšení zjištěné situace. Praktická část diplomové práce vychází z metod deskripce a analýzy. Na základě metody syntézy jsou zpracována závěrečná doporučení.

1 Charakteristika školství v České republice

Školství je jedním z důležitých odvětví veřejného sektoru poskytující veřejné statky, veřejnou službu ve formě vzdělání. Samotné vzdělání pak slouží nejen jako faktor rozvoje lidského potenciálu a k uspokojení individuálních lidských potřeb, ale je také hybnou silou rozvoje celé společnosti.

1.1 Postavení a vymezení školství ve veřejném sektoru

1.1.1 Veřejný sektor

Veřejný sektor je některými odbornými prameny definován takto:

- „Veřejný sektor je část národního hospodářství, která zahrnuje aktivity, jež jsou vyvolány nedostatky tržního systému“ [3, s. 19].
- Veřejný sektor je část národního hospodářství, zabezpečující statky obyvatelstvu na neziskovém principu, jež je financována z finančních prostředků ze soustavy veřejných rozpočtů, je řízena veřejnou správou jak státní, tak i územní samosprávou, kde o produkci veřejných statků je rozhodováno veřejnou volbou. Kontrola vychází ze strany veřejnosti i příslušných kontrolních orgánů.

Podnět pro vznik a existenci veřejného sektoru daly důsledky tržních selhání. Veřejný sektor tak představuje značnou část národního hospodářství každého státu a spolu se soukromým sektorem tvoří vzájemně se doplňující a podmiňující celek. Selhání soukromého sektoru má pak za následek rozvoj sektoru veřejného, který poté prostřednictvím státu zabezpečuje statky, u nichž dochází k tržnímu selhání. Vzájemná koexistence a rozvoj obou forem sektorů jsou znakem rozvinuté tržní ekonomiky smíšeného typu [4].

Posláním a cílem veřejného sektoru je především zajišťování veřejných statků občanům, předcházení, náprava či odstranění některých důsledků tržního selhání (negativní externality), vytváření vhodných podmínek pro fungování soukromého sektoru a efektivní alokace a transfer finančních prostředků rozpočtu státu [4].

Veřejný sektor je členěn na:

- **Resortní**, kde hledisky rozdělení jsou daná specifika činností určité části veřejného sektoru – tj. rezort obrany, veřejného pořádku a bezpečnosti, ekonomických záležitostí, ochrany životního prostředí, bydlení a společenské

infrastruktury, zdravotnictví, kultury a náboženství, vzdělávání a rezort sociálních věcí

- **Institucionální**, zde jsou hledisky členění neziskové organizace. Například organizační složky státu, příspěvkové organizace, obecně prospěšné společnosti, státní podniky, veřejnoprávní instituce, zabezpečující určité činnosti veřejného sektoru.

1.1.2 Legislativa školství

Školství jako takové upravuje rozsáhlá právní legislativa, kde se prolíná veřejnoprávní úprava se soukromoprávní. Právní regulace školství se vyznačuje i různou právní silou a je zakotvena jak v mezinárodních smlouvách, ústavních právních předpisech, jednotlivých zákonech tak, i v obecně závazných vyhláškách obcí.

V České republice je **právo každého na vzdělání** garantováno Usnesením předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „Listina základních práv a svobod“), a to konkrétně v Ustanovení čl. 33 Listiny základních práv a svobod. Toto ustanovení definuje povinnou školní docházku, právo na bezplatné vzdělání v základních a středních školách, dle možností společnosti a schopnosti občana také bezplatné vzdělání na vysokých školách. Uvedené Ustanovení dále upravuje možnost zřizování jiných škol než státních a též možnost pomoci státu při studiu [7].

Kromě ústavněprávních předpisů je nutné zmínit další důležité právní normy, kterými vláda a Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (dále jen MŠMT) upravuje systém školství a vzdělávání. Stěžejním předpisem je především **zákon č. 561/2004 Sb.**, o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „Školský zákon“). Tento předpis je poměrně rozsáhlý se širokým záběrem a v podstatě se jedná o částečnou kodifikaci právní úpravy vzdělávání v České republice. Přijetím školského zákona byly nahrazeny čtyři původní školské zákony: zákon č. 76/1978 Sb., o školských zařízeních, zákon č. 29/1984 Sb., o soustavě základních škol, středních škol a vyšších odborných škol, zákon č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství a zákon č. 390/1991 Sb., o předškolních zařízeních a školských zařízeních.

Z dalších předpisů, které úzce souvisí se školstvím lze zmínit zákon o státním rozpočtu (pro daný rok), který stanovuje výši příjmů a výdajů pro kapitolu 333 Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, dále zákon 306/1999 Sb. o poskytování dotací soukromým školám, předškolním a školským zařízením, ve znění pozdějších předpisů, v němž je řešeno financování škol zřizovaných soukromými právníckými nebo fyzickými osobami. Další legislativou je zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů, který je klíčový pro financování regionálního školství prostřednictvím územně samosprávných celků, jako jsou kraje a obce. Mezi další důležité normy mající bezprostřední vztah ke školství patří:

- Zákon č. 218/2000 Sb. o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů, v platném znění – vztahuje se k financování škol a školských zařízení zřizovaných církvemi nebo náboženskými společnostmi.
- Zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, v platném znění
- Vyhláška č. 492/2005 Sb., o krajských normativních, v platném znění
- Nařízení vlády č. 564/2006 Sb., o platových poměrech zaměstnanců ve veřejných službách a správě, v platném znění

Seznam právních předpisů je ještě daleko obširnější a velká část školské legislativy se opírá i o samostatné vyhlášky Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, které upravují a vymezují fungování a organizaci jednotlivých druhů škol a školských zařízení.

1.1.3 Reforma a další rozvoj školství v ČR

Rok 1989 je milníkem pro potřebu změn obsahu a organizace vzdělávání v České republice. Systém školství před rokem 1989 byl založen zejména na tradiční direktivní úloze státní správy. Na začátku devadesátých let tak dochází k decentralizaci školské správy a posílení koncepční úlohy škol. Úloha státní správy se soustředí na vytvoření legislativního rámce a ostatních závazných pravidel školského systému. S novelou školského zákona v roce 1990 získávají školy pravomoc k formulaci a realizaci vlastních strategií rozvoje a nabídky vzdělání – na základě posílení pravomoci ředitelů škol dochází k uvolnění učebních plánů, úpravám obsahu učebních osnov jednotlivých

předmětů v návaznosti na hodinové dotace, je dána volnost při výběru učebnic a učebních pomůcek.

V roce 2005 je zahájena **kurikulární (školská) reforma** v souladu s vymezením v Národním programu rozvoje vzdělávání v České republice. Reforma se dotýká oblasti cílů a obsahů vzdělávání, vytváření systémů hodnocení kvality činnosti vzdělávacích institucí a kvality výsledků žáků ve vzdělávání a v postavení a profesní činnosti pedagogických pracovníků. Hlavním cílem školské reformy se tak stává vytvoření příznivého prostředí pro vzdělávání a motivaci k učení jako celoživotnímu procesu tak, aby získané vědomosti, dovednosti a osobní vlastnosti byly plně využitelné a uplatnitelné v současném dynamicky se vyvíjejícím prostředí a globalizované společnosti [30].

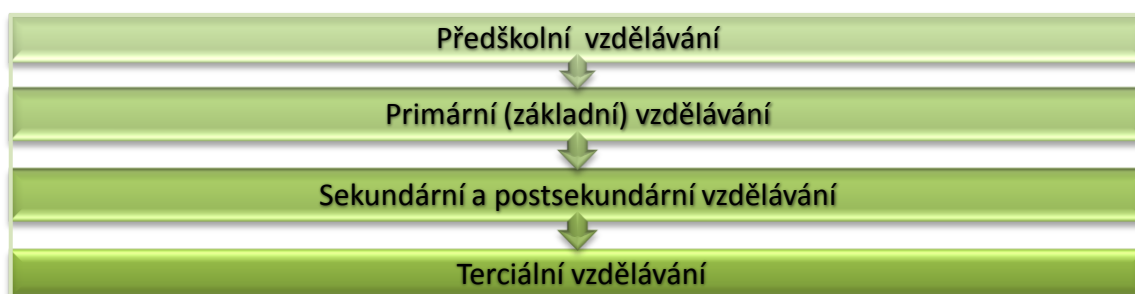
Se změnovými a reformními kroky od počátku devadesátých let úzce souvisí i základní koncepční materiály. Prvním z nich je „**Kvalita a odpovědnost**“ – první oficiální rozpracování programového prohlášení vlády z ČR z července 1992, který formuloval vzdělávací politiku MŠMT spolu s důležitými nástroji k jejímu naplnění. Na základě celonárodní diskuze k tomuto dokumentu je vyvinuto úsilí k vytvoření koncepčního materiálu, který stanoví budoucí rozvoj školství v ČR, vymezí cíle pro směřování činnosti škol a školských zařízení a stanoví patřičné mechanismy pro dosažení stanovených cílů. V roce 2001 vzniká proto dokument nazvaný „**Národní program rozvoje vzdělávání v České republice (tzv. „Bílá kniha“)**“. Bílá kniha stanoví cíle dalšího rozvoje a vývoje vzdělávací politiky, analyzuje oblasti vzdělávacího systému a formuluje strategické linie dalšího rozvoje. Bílá kniha je poté realizována pomocí dlouhodobých záměrů vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy na všech úrovních. Neopomenutelné jsou i ostatní významné dokumenty jako je „**Strategie rozvoje lidských zdrojů**“ a „**Strategie celoživotního učení ČR**“, které představují výzvy pro realizaci celoživotního učení v prostředí znalostní a informační společnosti [30].

1.2 Vzdělávací soustava

Školský zákon ve své první části, obecných ustanoveních, mimo jiné stanovuje jednotlivé zásady a cíle, na kterých je založeno vzdělávání v České republice a určuje systém vzdělávacích programů obory vzdělávání. Samotnou vzdělávací soustavu upravuje § 7 školského zákona, který stanovuje, že tuto soustavu tvoří školy a školská

zařízení v členění podle druhu poskytovaného vzdělání. Současně Školský zákon se v § 8 zabývá právním postavením škol a školských zařízení, kde vymezuje možnost zřídit tyto organizace jako školské právnické osoby nebo příspěvkové organizace podle zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech v platném znění.

Obr. č. 1: Základní schéma vzdělávací soustavy v ČR

Zdroj: vlastní zpracování, 2015

Z hlediska decentralizace řízení škol a školských zařízení probíhá financování škol buď přímo ze státního rozpočtu, nebo prostřednictvím územních rozpočtů, tj. z krajů a obcí, které jednotlivé skupiny škol zřizují. Na základě správy a řízení můžeme rozlišit školství na:

- **přímo řízené a financované školství** – sem spadají vysoké školy (VŠ), které jsou přímo řízeny MŠMT. Financování vysokých škol upravuje zákon č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění některých zákonů (zákon o vysokých školách) v platném znění [12].
- **regionální školství (RgŠ)** – zahrnuje celou škálu organizací poskytujících vzdělávání či školské služby zřízených většinou kraji, obcemi, případně dobrovolnými svazky obcí (DSO), ale zahrnuje také organizace, které jsou zřízeny MŠMT, dále subjekty zřízené registrovanými církvemi nebo náboženskými společnostmi, které mají oprávnění ke zřizování církevních škol. MŠMT, kraje, obce a DSO zřizují školy a školská zařízení jako své příspěvkové organizace nebo školské právnické osoby. Regionální školství představuje: mateřské školy, základní školy, nižší stupně gymnázií, speciální školy, gymnázia, střední odborné školy (dále jen SOŠ), střední odborná učiliště (SOU) a vyšší odborné školy (VOŠ)

- **přímo řízené organizace** – školská zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy, preventivní výchovnou péči (mateřské, základní a střední školy) pro děti a žáky, kteří jsou umístěni v těchto zařízeních. Zřizovatelem těchto organizací je MŠMT.

Předškolní vzdělávání

Do této kategorie spadají mateřské školy a předškolní zařízení. Zřizovateli těchto organizací jsou zejména obce, ale mohou být i soukromé. Obec je dle školského zákona povinna zajistit pro předškolní vzdělávání v posledním roce před zahájením školní docházky pro děti, které mají trvalý pobyt na území dané obce, patřičné podmínky, a to buď samotným zřízením MŠ, či zajištěním předškolního vzdělávání v mateřské škole, která je zřízena jinou obcí nebo DSO [14].

U zařízení zřizovaných obcí je vybírána částka, tzv. úplata za vzdělávání, která nesmí přesáhnout 50% skutečných průměrných měsíčních neinvestičních nákladů školy na dítě v uplynulém kalendářním roce [8]. Příspěvky soukromých zařízení nejsou limitovány. Mateřské školy navštěvují obvykle děti od 3 do 6 let, které si zde osvojují základní pravidla chování, základní životní hodnoty a mezilidské vztahy. Předškolní vzdělávání podporuje rozvoj osobnosti dítěte v předškolním věku a podílí se na jeho zdravém citovém, rozumovém a tělesném rozvoji. Napomáhá setřít nerovnoměrnosti vývoje dětí před vstupem do základního vzdělávání a poskytuje též odbornou pedagogickou péči dětem se speciálními vzdělávacími potřebami.

Základní vzdělávání

Základní školy jsou zřizovány obcemi, které se plně podílí na provozních nákladech zřízené organizace. Základní vzdělávání je bezplatné, a rodiče tak hradí pouze některé školní materiály a potřeby, školy v přírodě apod. Základní vzdělávání představuje povinnou školní docházku, která trvá 9 let, a to zpravidla od šestého do patnáctého věku žáka. Přijetí do základní školy předchází zápis, kde se rozhoduje, zda je dítě dostatečně zralé plnit povinnou školní docházku. Pokud není dítě dostatečně zralé, nástup povinné školní docházky je odložen. Základní vzdělávání se dělí na dva stupně – nižší, jenž trvá od první do páté třídy, a vyšší stupeň, od šesté do deváté třídy. Po ukončení páté třídy lze přestoupit na osmileté gymnázium.

Sekundární vzdělávání

Do této oblasti patří celý systém středního školství, tj. střední školy s odborným nebo všeobecným vzděláváním, vzdělávání v učebních oborech a v neposlední řadě také vzdělávání na konzervatořích. Tento druh školství je zcela na regionální úrovni a jednotlivými zřizovateli těchto organizací jsou obce, kraje i soukromé právnické osoby či církve. Středoškolské vzdělávání je bezplatné. Výjimkou jsou soukromé a církevní školy. Vzdělání středoškolského typu poskytuje zejména odbornou přípravu pro výkon budoucího povolání, připravuje přímo pro vstup na trh práce a slouží jako základ pro další vzdělávání na vyšší úrovni, tj. postup studenta na vyšší odborné školy a vysoké školy.

Postsekundární vzdělávání

Systém postsekundárního vzdělávání v České republice poskytují hlavně vyšší odborné školy, umožňující tak užší propojení s trhem práce, těsnější spolupráci se zaměstnavateli a uspokojení poptávky u těch, kteří nechtějí nebo nemohou absolvovat delší akademické programy. Existence tohoto typu vzdělávání je podpořena v posledních letech dynamikou a změnami požadavků trhu práce, vyžadujícími kombinaci oborově specifikovaných kvalifikací společně s všeobecnými kompetencemi absolventů pro další využití získaných znalostí a dovedností. Zřizování škol postsekundárního školství je v gesci regionálního školství, a to buď veřejným, či soukromým zřizovatelem [24].

Terciální vzdělávání

Terciální školství spadá do kategorie přímo řízeného školství a upravuje jej zákon č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů, v platném znění, který v § 1 definuje vysoké školy následovně: „Vysoké školy jako nejvyšší článek vzdělávací soustavy jsou vrcholnými centry vzdělanosti, nezávislého poznání a tvůrčí činnosti a mají klíčovou úlohu ve vědeckém, kulturním, sociálním a ekonomickém rozvoji společnosti“ [12]. V současnosti rozlišujeme vysoké školy na státní vysoké školy – jsou 2 (Univerzita obrany v Brně a Policejní akademie České republiky v Praze) a vůči nim vykonává státní působnost Ministerstvo obrany ČR a Ministerstvo vnitra ČR) [23,32], veřejné vysoké školy (VVŠ), jejichž počet je 26 a 44 soukromých vysokých škol (SVŠ) zřízených a financovaných soukromými subjekty se státním souhlasem MŠMT [36].

Financování vysokých škol je upraveno zákonem o vysokých školách v platném znění, kde jsou stanoveny základní podmínky pro financování VŠ ze státního rozpočtu

s přihlédnutím k ostatní legislativě, jakou je zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů v platném znění.

1.2.1 Výkon správy ve školství

Činnosti spojené s **výkonem státní správy** jsou realizovány státními orgány a orgány, které v rámci těchto činností vykonávají přenesenou působnost. Výkon státní správy se odehrává na základě hierarchického a logického uspořádání. Hlavními institucionálními představiteli státní správy jsou:

- **MŠMT** - jež je ústředním orgánem státní správy v oblasti školství. Je garantem tvorby základních dokumentů o cílech a směřování vývoje školství v ČR, státních vzdělávacích programů, je iniciátorem komunikace mezi odbornou i laickou veřejností a napomáhá k posílení vzájemného propojení mezi orgány státní moci, samosprávy i obecnou společností.
- **Školské odbory krajských úřadů** – na ně byly přesunuty částečné kompetence dřívějších školských odborů na okresní úrovni. Krajské úřady evidují údaje o mateřských školách, základních školách a ostatních školských zařízeních v rámci svých územních obvodů. Zveřejňují dlouhodobé záměry vzdělávání, reagují na výsledky zjištění České školní inspekce a poskytují státní finanční prostředky školám a školským zařízením zřizovaným obcemi nebo DSO prostřednictvím stanovených normativů na mzdy zaměstnanců škol a školských zařízení a finanční prostředky na ostatní neinvestiční výdaje školy (ONIV) jako jsou učebnice a různé školní pomůcky. Sumarizují účetní závěrky, zpracovávají a vyhodnocují data o hospodaření prostředků státního rozpočtu.
- **Odbory školství obcí s rozšířenou působností** – zabývají se návrhy zpracování rozpisů rozpočtů finančních prostředků státního rozpočtu na základě pravidel stanovených MŠMT a v souladu se stanovenými krajskými normativy.
- **Ředitelé škol a školských zařízení** – jsou garanty základního poslání instituce, tj. procesu vzdělávání. Jsou odpovědní za efektivní a hospodárné využití finančních prostředků i svěřeného majetku, jsou představiteli strategického řízení a plánování, úzce spolupracují se zřizovateli, úřady, školami a dalšími významnými institucemi.

- **Česká školní inspekce** – je pověřena funkcí kontrolora dodržování obecně závazných právních předpisů pro oblast školství a efektivního využívání hospodářských prostředků svěřených organizaci [14].

Výkon samosprávy územními samosprávnými celky:

- **Obce** – mají právo zřizovat MŠ, ZŠ a školská zařízení. Jmenují společně se souhlasem krajského úřadu jednotlivé ředitele škol. Obce financují investiční náklady i neinvestiční náklady spojené s provozem a údržbou zařízení. Zabezpečují stravování žáků navštěvujících jím zřizované školy a školská zařízení.
- **Kraje** - jako vyšší územní samosprávný celek má na základě souhlasu MŠMT právo zřizovat střední školy, vyšší odborné školy, konzervatoře a základní umělecké školy. Dále může zřizovat základní a mateřské školy pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami, dětské domovy a další zařízení.
- **Školské rady** – jsou zřizovány jako kontrolní orgán ve smyslu veřejné kontroly při ZŠ, SŠ a VOŠ, a umožňují tak participujícím stranám (zákonní zástupci nezletilých, žáci, studenti, zaměstnanci, zástupce zřizovatele) podílet se na správě školy. Školská rada schvaluje výroční zprávu školy či školského zařízení a výroční zprávu o jejím hospodaření.

1.3 Střední školství

Podstatou středoškolského vzdělávání je rozvoj vědomostí, dovedností, schopností, postojů a hodnot získaných v základním vzdělávání, které jsou důležité pro osobní rozvoj jedince. Poskytuje žákům obsahově širší všeobecné nebo odborné vzdělání, vytváří předpoklady pro osobní a občanský život, samostatné získávání informací, celoživotní učení, pokračování v navazujícím vzdělávání a přípravu pro výkon povolání nebo pracovní činnosti.

Střední školy poskytují vzdělávání absolventům základních škol, kteří splnili povinnou školní docházku, nebo úspěšně ukončili základní vzdělávání před ukončením povinné školní docházky, kteří splnili při přijímacím řízení dané podmínky pro přijetí na střední školy. Střední školství poskytuje vzdávání všeobecného charakteru (gymnaziální), všeobecně odborné (oborová lycea) nebo odborné vzdělávání. Střední vzdělávání také

zahrnuje nástavbové studium pro ty, kteří získali střední vzdělání s výučním listem. U středoškolského vzdělání rozlišujeme tři stupně ukončení: střední vzdělání, střední vzdělání s výučním listem a střední vzdělání s maturitní zkouškou. Tak jako celý systém školství, tak i samotné střední vzdělávání prošlo od roku 1989 řadou významných změn. Zásadní vliv mělo přijetí již zmiňovaného zákona 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, který rozdělil státní správu a samosprávu ve školském sektoru, a byl tak položen základ odvětvového řízení regionálního školství, jehož součástí je i střední školství. Školy získaly ze zákona právní subjektivitu a ředitelům škol byla dána značná míra autonomie při řízení chodu školy, tj. možnost ovlivňovat hospodaření organizace, volba personálního obsazení, stanovení zásad přijímacího řízení. Zároveň bylo odstraněno centrální plánování počtu přijímaných studentů. Stát pozbyl monopol na poskytování vzdělání a vedle **státních** a **veřejných škol** byl umožněn rozvoj a fungování **škol soukromých a církevních**.

Tab. č. 1: Přehled počtu středních škol v ČR dle zřizovatele

Zřizovatel	2004/05	2005/06	2006/07	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14
Celkový počet	1966	2004	1482	1447	1438	1433	1423	1393	1347	1331
Veřejný sektor	1 563	1 596	1 122	1 082	1 069	1 065	1 062	1 035	997	988
MŠMT	57	58	32	32	35	35	35	34	32	32
Jiný sektor	18	18	19	20	20	22	25	24	24	25
Obec	9	10	5	5	4	4	4	4	4	4
Kraj	1 479	1 510	1 066	1 025	1 010	1 004	998	973	937	927
Neveřejný sektor	403	408	360	365	369	368	361	358	350	343
Privátní sektor	363	367	324	329	333	332	325	321	313	306
Církev	40	41	36	36	36	36	36	37	37	37

Zdroj: Vlastní zpracování dle [34], 2015

V posledních letech zaznamenává sekundární školství značný demografický propad, který ještě několik let potrvá, alespoň do doby, než růst počtu středoškolských studentů ovlivní současné silné ročníky žáků prvních stupňů základních škol. Klesající trend je patrný z výše uvedené tabulky o vývoji počtu středních škol v daném období. Tento vývoj kopíruje zároveň i celkový počet studentů středních škol v ČR, který je znázorněn v následující tabulce.

Tab. č. 2: Počet žáků - denní forma SŠ v ČR za všechny zřizovatele v tis.

Druh vzdělávání	2004/05	2005/06	2006/07	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14
Celkový počet žáků	543,59	542,03	541,77	533,94	527,05	519,47	496,96	470,34	443,72	423,86
Střední vzdělávání	2,59	2,30	1,85	1,70	1,68	1,80	1,96	1,97	1,94	1,93
Střední s výučním listem	141,06	135,16	129,57	122,13	115,06	112,23	107,03	102,18	98,89	95,56
Střední s maturitní zkouškou	378,44	383,15	389,63	389,88	390,46	385,74	368,71	349,35	328,53	313,41
Nástavbové studium	21,50	21,42	20,72	20,23	19,85	19,70	19,26	16,84	14,36	12,96

Zdroj: Vlastní zpracování dle [34], 2015

1.4 Regionální školství

Jak již bylo naznačeno v kapitole Vzdělávací soustava, doménou regionálního školství je zejména oblast předškolního, základního a středního školství. **Zřizovateli** těchto škol a školských zařízení jsou územně samosprávné celky – obce, kraje. Obce zpravidla zřizují mateřské, základní a v menší míře střední školy a ostatní školská zařízení. Kraje jsou zřizovateli převážně středních, vyšších odborných škol a školských zařízení přesahující působnost obce. Pod pojem regionální školství jsou také zahrnuty školské organizace zřizované fyzickými nebo právnickými osobami (soukromé školy) a školské organizace zřízené registrovanými církvemi nebo náboženskými společnostmi (církevní školy). V současné době je regionální školství zastoupeno z 92% veřejným sektorem (obce, kraje), cca 7% tvoří soukromý sektor a cca 1 % sektor církevní.

Tab. č. 3: Struktura škol regionálního školství v ČR dle zřizovatele - 2012/13

Zřizovatel	Podíl zřizovatele v %	Školy celkem	Mateřské školy	Základní školy	Střední školy	Gymnázia	Vyšší odborné školy	Konzervatoře
Celkem	100%	11 018	5 011	4 095	1 347	369	178	18
Veřejný sektor	92,15	10 149	4 778	3 962	997	280	119	13
Soukromý sektor	6,51	717	194	91	313	69	47	3
Církevní sektor	1,38	152	39	42	37	20	12	2

Zdroj: Vlastní zpracování dle [17], 2015

Nejrozšířenější právní formou regionálního školství jsou **příspěvkové organizace**, jejichž formu a podmínky upravuje zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech, ve znění pozdějších předpisů.

Školský zákon dále připouští zřízení **školské právnické osoby**. Školská právnická osoba může být zřizována jak subjekty veřejnými (obce, kraje, svazky obcí), tak i subjekty jiných právnických osob (registrovaná církev, obchodní společnost) a v neposlední řadě i fyzickou osobou. Nejdůležitější legislativní úpravou pro tuto právní formu zřízení je již výše citovaný školský zákon, dále pak zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, v platném znění, zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů a ostatní související předpisy (zákoník práce, občanský zákoník aj.) [16].

1.4.1 Příspěvková organizace

Zřizování, změny a rušení příspěvkových organizací je stanoveno § 27 **zákona č. 250/2000 Sb.**, o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů v platném znění, který mimo jiné definuje náležitosti zřizovací listiny, dále upravuje podmínky hospodaření se svěřeným majetkem a jeho nabývání ve prospěch svého zřizovatele, provádění kontrolní činnosti na úseku hospodaření příspěvkové organizace. Výše citovaný zákon též upravuje samotné finanční hospodaření příspěvkové organizace - získávání peněžních prostředků vlastní činností, finanční prostředky přijaté z rozpočtu zřizovatele, hospodaření s prostředky svých fondů i poskytnutých peněžitých darů od fyzických či právnických osob včetně finančních prostředků poskytnutých Národním fondem nebo zahraničím [13].

2 Systém financování školství v ČR

Cílem každého státu je vzdělanost vlastního obyvatelstva, která je důležitým faktorem pro další hospodářský růst dané země, snadnější flexibilitu na trhu práce, úspěšné zvládnutí nových technologií, využití poznatků soudobé vědy a zajištění kvalitní produkce a služeb v současném globalizovaném prostředí. S kvalitou vzdělávacího procesu nutně souvisí i míra a kvalita vynakládaných zdrojů jak finančních, tak i personálních. Objem poskytovaných veřejných výdajů na vzdělávání, vyjádřený jako procento hrubého domácího produktu, dle databáze Eurostatu za rok 2011, je v různých zemích Evropské unie odlišný. Například procentuální hodnota veřejných výdajů na vzdělávání činí např. u Německa 4,98%, Belgie 6,55%, Francie 5,65%, Norska 6,68%. Naproti tomu Lichtenštejnsko vydává pouze 2,53% a Rumunsko 3,07% HDP [25].

Česká republika v roce 2011 poskytla na vzdělávání z veřejných zdrojů 4,5% HDP, v roce 2012 také 4,5% a v roce 2013 4,4% HDP [28].

Podíl veřejných výdajů na vzdělávání za kapitolu 333 (MŠMT) na celkovém státním rozpočtu činil v roce 2012 11,99% a v roce 2013 11,80% [28].

I přes odstranění monopolu na vzdělávání ze strany státu po roce 1989, kdy začíná fungovat i sektor soukromých a církevních škol, je převážná část českého školství financována prostřednictvím veřejných rozpočtů. Důvodem je skutečnost, že vzdělávání je považováno za veřejný statek, který působí jako pozitivní externalita s kladným dopadem na rozvoj celé naší společnosti [4].

Veřejnými rozpočty je míněn státní, který je představován rozpočtem MŠMT a dále rozpočty municipalit. Financování školství lze podpořit také finančními prostředky ze soukromých zdrojů. Samotné financování školství je závislé na druhu školství:

- **„přímo řízené a financované školství** (vysoké školy)
- **regionální školství** (MŠ, ZŠ, SŠ, VOŠ, školská zařízení a ostatní školy mimo vysokých)
- **ostatní přímo řízené organizace** (Výzkumný ústav odborného školství, Výzkumný ústav pedagogický, Česká školní inspekce, školské odbory krajských a městských úřadů)“ [4, str. 308].

Vzhledem k tématu diplomové práce týkajícímu se ekonomiky a financování středního regionálního školství bude přímo řízené školství zmíněno pouze okrajově a nastíněna jen základní konstrukce jeho financování.

2.1 Financování přímo řízeného školství

Pod oblast přímo řízeného školství, jak již bylo zmíněno v kapitole Vzdělávací soustava, patří všechny vysoké školy v základním dělení na školy veřejné, soukromé a státní. Na základě tohoto dělení je založen i způsob jejich financování. Zákon o vysokých školách v ustanovení § 18 taxativně vymezuje **rozpočtové příjmy** veřejné školy. Těmito příjmy jsou:

- příspěvek ze státního rozpočtu na vzdělávání a vědeckou výzkumnou, vývojovou, uměleckou nebo další tvůrčí činnost
- podpora výzkumu experimentálního vývoje a inovací z veřejných prostředků
- dotace ze státního rozpočtu
- poplatky spojené se studiem
- výnosy z majetku
- jiné příjmy nebo jiné příspěvky než uvedené v písm. a) ze státního rozpočtu, ze státních fondů, z Národního fondu a z rozpočtu obcí a krajů
- výnosy z doplňkové činnosti
- příjmy z darů a dědictví [12]

Vysoká škola má též ze zákona nárok na dotaci ze státního rozpočtu určenou na její rozvoj, získat může též dotaci na stravování a ubytování studentů.

Finanční objem dotace neinvestičních výdajů je úměrný počtu studentů akreditovaných studijních programů. Činnosti veřejných vysokých škol, u kterých nelze tohoto pravidla využít jsou dotovány dle stanovených normativů. Výše dotace, kterou škola obdrží, je ovlivněna finanční náročností studijních programů. Aby bylo určení výše dotace objektivní je stanovena soustava ukazatelů (ukazatel A až ukazatel I). Základní ukazatel A a B zahrnuje:

- „počet absolventů
- normativní počet studentů (součin přepočteného počtu studentů násobený koeficientem ekonomické náročnosti)

- přepočtený počet studentů (omezení nárůstu do 3 % stavu předchozího roku)
- počet rozpočtových studentů v akreditovaných studijních programech“ [4, str. 312]

Ostatní ukazatele zahrnují například stipendia pro studenty doktorských studijních programů, prostředky na zahraniční studenty, prostředky na projekty a programy, financování rozvojových projektů, finanční podpora mimořádných aktivit, ubytovací stipendia aj.

Veřejná vysoká škola má povinnost každoročně vypracovávat výroční zprávu o hospodaření a následně jí předložit MŠMT. Ze zákona je škola povinna zřídit fond reprodukce investičního majetku tvořený odpisy hmotného a nehmotného majetku, dále rezervní fond na krytí ztrát v následujících účetních obdobích a fond odměn, oba tvořené z výsledku hospodaření po zdanění, a stipendijní fond s tvorbou z poplatků spojených se studiem.

Soukromá vysoká škola

Soukromá vysoká škola financuje svou vzdělávací, vědeckou, výzkumnou, uměleckou a další tvůrčí činnost částečně příjmy ze školného, vybíraného od svých studentů, dále prostřednictvím dotace na uskutečňování akreditovaných studijních programů a programů celoživotního vzdělávání a další spojenou činností, poskytovanou MŠMT. Soukromé škole může MŠMT poskytnout v určitých případech i dotaci na stipendia studentů. Soukromá škola je povinna každoročně vypracovat výroční zprávu o činnosti a následně ji předložit MŠMT, také zpracovat a zveřejnit dlouhodobý záměr soukromé vysoké školy a zajistit každoroční aktualizaci. Soukromé školy jsou přímo financovány a řízeny právníckými osobami, kterým byl udělen ze strany MŠMT souhlas ke zřízení [4].

2.2 Zdroje financování regionálního školství

Veškeré poskytování a přidělování finančních prostředků je závislé na počtu žáků a nákladnosti poskytovaného vzdělání. Regionální školství je financováno jako vícezdrojové – tj. ze státního rozpočtu, od zřizovatele a ze své hospodářské činnosti a ostatních zdrojů. V souvislosti s financováním školství je nutné zmínit druhy nákladů škol a jejich členění.

2.2.1 Struktura nákladů školy

a) Neinvestiční náklady (NIV)

veškeré náklady spojené s financováním nákladů školy s výjimkou nákladů na investice. Tyto neinvestiční náklady členíme dále na:

Přímé vzdělávací náklady, jejichž vymezení je stanoveno § 160 odst. 1. školského zákona rozdělujeme na:

- **Mzdové prostředky** – platy, mzdy, náhrady mezd a platů, ostatní osobní náklady.
- **Odvody** – náklady na úhradu pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a na úhradu pojistného na všeobecné zdravotní pojištění, příděl do FKSP.
- **Ostatní neinvestiční náklady (tzv. ONIV)** - část přímých nákladů na učebnice, učební pomůcky, školní potřeby, zákonné pojištění odpovědnosti organizace za škodu při pracovním úrazu nebo nemoci z povolání, osobní ochranné pomůcky, náklady na další vzdělávání pracovníků, náklady na cestovné.

Ostatní provozní náklady

jedná se o náklady neinvestiční, související se zajištěním provozu školy (náklady na energie, vodu, opravy, materiál, služby, odpisy...) [5]

b) Investiční náklady (kapitálové výdaje dle Ministerstva financí)

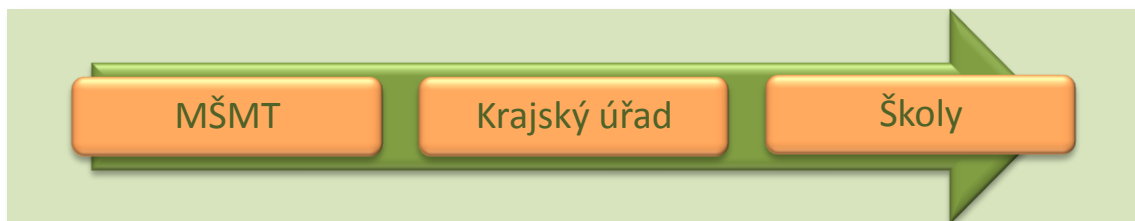
Do této kategorie patří náklady na pořízení dlouhodobého hmotného majetku a nehmotného majetku, technické zhodnocení.

2.2.2 Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy – státní rozpočet

Každým rokem je zákonem o státním rozpočtu (na daný rok) stanovován Ministerstvu školství, mládeže a tělovýchovy v kapitole 333 objem finančních prostředků, které jsou dále rozpracovány dle specifických závazných ukazatelů. Z celkového sektoru vzdělávání představuje regionální školství nejvýznamnější část. Tomuto podílu současně odpovídají i nároky na jeho financování, které je zajišťováno prostřednictvím kapitoly 333 rozpočtu MŠMT. Z této kapitoly plynou finanční prostředky na zabezpečení tzv. **přímých nákladů na vzdělávání** pro školy a školská zařízení zřizované kraji, obcemi a svazky obcí, neinvestiční dotace soukromému a církevnímu

školství. Touto kapitolou se zabezpečuje též plné financování přímo řízených organizací.

Obr. č. 2: Schéma toku finančních prostředků do regionálního školství

Zdroj: Vlastní zpracování dle [4], 2015

Největší část přímých nákladů RgŠ představují mzdové prostředky a to zhruba 68% z celkových NIV – viz níže uvedená tabulka.

Tab. č. 4: Rozpočtové zdroje RgŠ pro rok 2014 bez přímo řízených organizací

NIV celkem v tis. Kč	Mzdové prostředky v tis. Kč	Zákonné odvody v tis. Kč	ONIV v tis. Kč	Limit počtu zaměstnanců
86 567 439	58 871 083	20 599 703	7 096 653	215 482

Zdroj: Vlastní zpracování dle [15], 2015

Základním nástrojem alokace finančních prostředků ze státního rozpočtu je normativní metoda - **republikové normativy (RN)**, které na základě § 161 odst. 1 školského zákona, v platném znění, stanovuje MŠMT. Konstrukce základny republikových normativů např. pro rok 2014 vychází z RN stanovených pro rok 2013, upravené o navýšení v oblasti mzdových prostředků korespondujících s navýšenými rozpočtovými prostředky kapitoly 333 pro rok 2014 a upravené o navýšení v oblasti ONIV pro skupinu 6 až 14 let. Normativy určují výši výdajů na vzdělávání a školské služby připadající na jednotku výkonu – tj. na jedno dítě, žáka či studenta dle jednotlivých věkových kategorií (3 až 5 let, 6 až 14 let, 15 až 18 let, 19 až 21 let a kategorie 3 až 18 umístěných v krajských zařízeních ústavní výchovy). Předmětem normativů jsou celkové neinvestiční výdaje (NIV), mzdové prostředky (MP) a ostatní neinvestiční výdaje (ONIV), vše v přepočtu na jednoho žáka. Součástí normativů jsou i limity počtu zaměstnanců připadajících na 1000 žáků [26].

Finanční prostředky na přímé výdaje rozepsané na základě republikových normativů ministerstvem jsou následně alokovány formou dotace na jednotlivé krajské úřady.

Obdobným, normativním způsobem na základě **krajských normativů** jsou stanovovány a přidělovány finanční prostředky regionálním školám a školským zařízením prostřednictvím krajských úřadů. Krajské normativy mají podrobnější členění. Rozhodné ukazatele pro stanovení krajských normativů a jejich struktura je dána vyhláškou č. 492/2005 Sb., o krajských normativech, ve znění pozdějších předpisů [4].

Krajský úřad má povinnost stanovit krajský normativ pro konkrétní školu nebo školské zařízení jako výši výdajů připadajících na jednu jednotku výkonu za kalendářní rok. Jednotkou výkonu se rozumí dítě, žák nebo student, ubytovaný, stravovaný, lůžko, třída, studijní skupina, oddělení či jiná jednotka stanovená zvláštním předpisem.

Kraj při tvorbě normativů vychází a zohledňuje dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy v kraji, rámcové vzdělávací programy nebo akreditované vzdělávací programy pro vyšší odborné vzdělávání, rozsah přímé vyučovací, přímé výchovné, přímé speciálně pedagogické nebo přímé pedagogicko-psychologické činnosti a naplnění tříd, studijních skupin a oddělení v jednotlivých školách a školských zařízeních [14].

Krajské normativy by měly též zohledňovat rozdíly mezi školami způsobené rozdílnými klimatickými podmínkami, dostupností z místa bydliště, ekonomickou vyspělostí regionu, mírou vybavenosti a dostupností komunikační techniky, kvalitou životního prostředí, celkovou velikostí a vybaveností školy ze stavebního hlediska aj. [4].

Ukazatele rozhodné pro stanovení krajských normativů:

- průměrný počet jednotek výkonu připadajících na 1 pedagogického pracovníka (Np)
- průměrný počet jednotek výkonu připadajících na 1 nepedagogického pracovníka (No)
- průměrná měsíční výše platu pedagogického pracovníka (Pp)
- průměrná měsíční výše platu nepedagogického pracovníka (Po)
- průměrná roční výše ostatních neinvestičních výdajů ze státního rozpočtu připadajících na jednotku výkonu (ONIV)

Zásadní a určující je hodnota normativu výkonu N_p , která je dána následujícím vztahem:

$$N_p = \frac{\check{Z}}{H/VP}$$

kde: \check{Z} ... průměrný počet žáků v jedné třídě

H ... finančně zabezpečený průměrný týdenní počet odučených hodin ve třídě včetně nezbytně nutného množství dělených hodin, které odpovídají počtu žáků v jedné třídě

VP ... průměrná týdenní hodnota vyučovací povinnosti pedagogů

N_{Pp} ... normativní počet pedagogů [4]

2.2.3 Financování zřizovatelem

Ve školském zákonu jsou vymezeny povinnosti a možnosti zřizovatelů škol zřizovat určité a jiné druhy školy a současně obcím a krajům stanovuje povinnosti zajišťovat finanční prostředky na výdaje jimi zřízených škol, které nejsou hrazeny ze státního rozpočtu, tj. prostředky na provoz (mimo mzdovou oblast) i na investice.

Provozní prostředky

Jsou poskytovány z rozpočtu zřizovatele a jsou určeny na běžné, každoročně se opakující provozní náklady organizace, jakými jsou energie, služby, materiál, apod. Výši neinvestičního příspěvku stanovuje zřizovatel ze svého rozpočtu. Při stanovování výše příspěvku vychází z předloženého rozpočtu daného školského zařízení. Rozpočet nákladů a výnosů školy sestavuje každoročně ředitel školy, který při jeho tvorbě respektuje vývoj hospodaření v minulých obdobích a zohledňuje nové okolnosti, které ovlivní výši rozpočtu školy. Některé důležité ukazatele mohou být stanoveny jako závazné – tj. nepřekročitelné. Závazné ukazatele jsou stanoveny zejména u dotací poskytovaných MŠMT. Jedná se například o mzdové prostředky, ostatní osobní náklady (OON), prostředky na ONIV, odvody do FKSP, účelově stanovené neinvestiční příspěvky aj.

Investiční prostředky

Zřizovatel může organizaci poskytnout na pořízení nebo zhodnocení majetkových složek investiční příspěvek, zejména pokud škola nemůže využít k financování

kapitálových výdajů svého investičního fondu. Investiční příspěvek bývá zpravidla jednorázový, účelově vázán a lze jej využít pouze pro účel, na který byl poskytnut [4].

2.2.4 Vlastní hospodářská činnost

Vlastní hospodářská (někdy také doplňková nebo vedlejší) činnost je činnost školy nebo školského zařízení, která je vykonávána mimo hlavní činnost organizace (poskytování vzdělávacích služeb). Hospodářskou činnost příspěvkových organizací upravuje zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech, v platném znění. Tato smí být provozována pouze se souhlasem zřizovatele s přesným vymezením ve **zřizovací listině**. Další podmínkou pro její provozování je platné oprávnění k podnikání dle živnostenského zákona č. 455/1991 Sb., v platném znění.

Hospodářská činnost je jedním z možných zdrojů financování příspěvkové organizace, která umožňuje lépe využívat vlastní hospodářské možnosti a odbornost svých zaměstnanců. Současně ale nesmí narušovat plnění hlavního účelu organizace a musí být účetně sledována odděleně. Hospodářská činnost by neměla být ztrátová, neboť v takovém případě to znamená, že byla provozována na úkor hlavní činnosti. **Zisk**, který organizace provozováním hospodářské činnosti vytvoří, musí být použit především k podpoře hlavní činnosti. Ostatní použití získaných prostředků podléhá schválení ze strany zřizovatele [13].

2.2.5 Ostatní zdroje

Peněžní fondy

Další možnosti pro financování příspěvkové organizace představují vlastní peněžní fondy. Základní pravidla pro tvorbu a čerpání peněžních fondů upravuje § 29 až § 33 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech, v platném znění. Příspěvková organizace vytváří jako své peněžní fondy fond rezervní, investiční, fond odměn a fond kulturních a sociálních potřeb.

- **Rezervní fond**

Je tvořen ze zlepšeného výsledku hospodaření příspěvkové organizace po skončení roku na základě schválení jeho výše zřizovatelem. Zlepšený výsledek hospodaření příspěvkové organizace je tvořen tehdy, jestliže skutečné výnosy jeho hospodaření jsou spolu s přijatým provozním příspěvkem větší než její provozní náklady. Rozdělení zlepšeného hospodářského výsledku do rezervního fondu a do fondu odměn schvaluje zřizovatel. Zdrojem rezervního fondu mohou být též peněžní dary.

Rezervní fond používá organizace k dalšímu rozvoji své činnosti, k časovému překlenutí dočasného nesouladu mezi výnosy a náklady, k úhradě případných sankcí uložených jí za porušení rozpočtové kázně a k úhradě své ztráty za předchozí léta.

- **Investiční fond**

Investiční fond vytváří příspěvková organizace k financování svých investičních potřeb. Zdrojem jsou odpisy hmotného a nehmotného majetku organizace dle zřizovatelem schváleného odpisového plánu, investiční dotace z rozpočtu zřizovatele, investiční příspěvky ze státních fondů, příjmy z prodeje svěřeného dlouhodobého hmotného majetku s předchozím souhlasem zřizovatele, příspěvky a dary od jiných subjektů, použitelné k investičním účelům, příjmy z prodeje dlouhodobého hmotného majetku ve vlastnictví příspěvkové organizace, převody z rezervního fondu ve výši povolené zřizovatelem. Prostředky tohoto fondu lze využít k financování investičních výdajů, k úhradě investičních úvěrů nebo půjček, k odvodu do rozpočtu zřizovatele (pokud ho zřizovatel nařídí) a k posílení zdrojů určených na financování údržby a oprav majetku.

- **Fond odměn**

Je tvořen ze zlepšeného hospodářského výsledku organizace, a to do výše jeho 80 procent, nejvýše však do výše 80% stanoveného objemu prostředků na platy.

- **Fond kulturních a sociálních potřeb**

Tvoří se základním přidělem na vrub nákladů z ročního objemu nákladů na platy a náhrady platů. Pro základní přiděl v roce 2014 je stanoveno 1%. Fondu je využíváno k zabezpečování kulturních, sociálních a dalších potřeb vlastních zaměstnanců příspěvkové organizace v pracovním poměru, žákům středních odborných učilišť a učilišť, interním vědeckým aspirantům, důchodcům, kteří při prvním odchodu do důchodu pracovali v organizaci, a rodinným příslušníkům zaměstnanců [13].

Ostatní možnosti získávání finančních prostředků:

- **Příspěvek na částečnou úhradu neinvestičních nákladů**

Za úplatu lze poskytovat služby vzdělávání v základních a středních školách, jež nejsou zřízeny státem, krajem nebo svazkem obcí, a ve vyšších odborných školách. Zároveň lze za úplatu poskytovat vzdělávání, které neposkytuje určitý stupeň

vzdělávání (výjimkou je poslední ročník v mateřské škole a přípravné třídy základní školy). Jedná se například o následující úplaty: částečná úhrada neinvestičních nákladů v mateřských školách a školních družinách, úplaty za činnost zájmových kroužků, za výdaje spojené s pohybem dětí ve školách v přírodě, úplaty za výdaje spojené se stravováním ve školních jídelnách mateřských, základních a středních škol, příspěvky školního na základních uměleckých školách a kurzovné ve státních jazykových školách. Výši úplaty stanovuje na základě prováděcího právního předpisu vydaného MŠMT ředitel školy, který také rozhoduje o jejím prominutí nebo snížení.

- **Granty a dotační programy**

Dalším významným zdrojem financí mohou být různé granty a dotační programy. V posledních letech jsou důležité zejména prostředky získávané ze strukturálních fondů Evropské unie. V období 2007 až 2013 bylo možné čerpat finance z dotačního **Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost**. V současné době je připravován **Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání**. Jedná se opět o víceletý tematický program v gesci MŠMT pro období let 2014 až 2020 se zaměřením na zvýšení kvality vzdělávání, zajištění podmínek pro kvalitní výzkum, propojení vzdělávání a výzkumu s trhem práce a posílení principu rovného vzdělávání, snížení rizik neúspěchu mladých lidí ve vzdělávání, zlepšení kvality a efektivity vzdělávání a odborné přípravy. Cílem tohoto operačního programu bude posunout ekonomiku České republiky k ekonomice založené na vzdělané, motivované a kreativní pracovní síle [31].

3 Financování Střední školy služeb a řemesel Stochov

Střední škola služeb a řemesel Stochov se nachází ve městě Stochov, ležícím na západním rozhraní okresů Kladno a Rakovník ve Středočeském kraji. Katastr města Stochov se rozprostírá na výměře 947 ha, má 4 městské části a počet obyvatel obce k 1. 1. 2014 činil 5 556 s průměrným věkem obyvatelstva 40,9 let. Město leží u významné dopravní spojnice (rychlostní silnice) R6 ve směru Karlovy Vary – Praha. Nejbližší města: Kladno, Slaný, Rakovník, Nové Strašecí a Praha jsou v dosahu nejvýše do 30 km. Město disponuje vcelku dobrou občanskou vybaveností. Služby občanům poskytuje dům s pečovatelskou službou, zdravotnické středisko, technické služby, městská policie, základní škola, základní umělecká škola, mateřská škola, dům kultury a moderní sportovní areály. Dopravní obslužnost do ostatních obcí a významných městských center je zajišťována autobusovými a vlakovými spoji. I přes historickou těžební a důlní činnost Kladenska a Novostrašicka, která probíhala i v blízkém okolí Stochova, je na území města věnována patřičná péče veřejné zeleni, environmentální politice a celkovému souladu urbanismu regionu s životním prostředím [29].

Obr. č. 3: Střední škola služeb a řemesel Stochov

Zdroj: Fotogalerie SŠSaŘ Stochov [18], 2015

3.1 Základní informace o Střední škole služeb a řemesel Stochov

Název školy:	Střední škola služeb a řemesel, Stochov, J. Šípka 187
Adresa:	J. Šípka 187, Stochov, 273 03
Zřizovatel:	Středočeský kraj, Krajský úřad, Zborovská 11, Praha 5, 150 21
Právní forma:	příspěvková organizace, zřízena dne 1. dubna 2001
IČO:	00873306
Statutární orgán:	Ing. Jaroslava Pichová, ředitelka školy, jmenována Radou Středočeského kraje dne 23. dubna 2012 na šestileté období
Školská rada:	6 členů

Vymezení hlavní činnosti na základě školského zákona č. 561/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů:

- Střední škola – příprava pro výkon povolání a odborných činností dle příslušných učebních a studijních oborů
- Domov mládeže – ubytovací, výchovné a stravovací služby
- Školní jídelna – stravovací služby pro žáky, zaměstnance školy a ostatní zájemce
- Školní knihovna – výchovné a vzdělávací služby, zájmová činnost

Vymezení doplňkové činnosti na základě Zřizovací listiny:

- Ubytování v ubytovacím zařízení
- Hostinská činnost
- Další vzdělávání
- Kvalifikační zkoušky
- Koupě zboží za účelem jeho dalšího prodeje a prodej

Autorizace:

- Příprava teplých pokrmů
- Příprava pokrmů studené kuchyně
- Jednoduchá obsluha hostů
- Příprava minutek
- Složitá obsluha hostů
- Skladník

- Evidence zásob zboží a materiálu
- Manipulace se zbožím a materiálem
- Sportovní masáž

Akreditace byla škole udělena MŠMT k provádění rekvalifikace v oboru:

- Masér pro sportovní a rekondiční masáže mimo oblast zdravotnictví [33]

3.2 Vývoj a současnost školy

3.2.1 Historie školy

Vznik školy je datován do 60 let minulého století, kdy školní budovy sloužily jako ubytovna vojáků pomocných technických praporů tehdejší armády, které se podílely na výstavbě Stochova, města s výlučně hornickou a důlní činností. V období 1961 až 1991 funguje školské zařízení jako Hornické odborné učiliště zřízené Dolem Nosek Tuchlovice. Učiliště v té době nabízí studium tradičních řemeslných oborů, jakými byly: Horník, Důlní zámečnický, Provozní elektrikář, Důlní elektromontér. Posléze po sloučení kladenských učilišť v roce 1978 nabízí škola i obory – Zedník, Tesař, Malíř pokojů aj. V roce 1991 se současně s přechodem školy pod Ministerstvo pro hospodářskou politiku a rozvoj ČR mění i skladba nabídky nehornických studijních oborů, které si žádá nová struktura trhu práce. Nabízena jsou studia v nových oborech jako je: Klempíř pro stavební výrobu, Malíř, Lakýrník, Kosmetička a Rodinná škola. Od roku 1992 je portfolio studia dále rozšiřováno o obory v oblasti služeb: Technickoadministrativní práce, Provoz společného stravování, Instalatér a Stavební výroba. Rok 1993 znamená přechod Středního odborného učiliště Stochov pod Ministerstvo hospodářství ČR a jsou otevírány další tříleté obory (Kuchař – číšník, Administrativní pracovník). V následujících letech škola začíná nabízet nástavbové studium (Podnikání v oblasti obchodu a služeb, Společné stravování) a současně otevírá i nové obory Provoz společného stravování a Kadeřnice.

V roce 2001 se stává zřizovatelem školy Krajský úřad Středočeského kraje se sídlem v Praze 5. Zároveň zaniká nabídka studia ve dvouletých učebních oborech. Škola též mění několikrát název ze Středního odborného učiliště na současný platný: Střední škola služeb a řemesel (SŠSaŘ) [19].

3.2.2 Současnost a směr dalšího vývoje školy

Nynější vzdělávací profil školy je akreditován do **tříletých učebních oborů**:

36-55-H/01 – Klempíř pro stavební výrobu

36-52-H/01- Instalatér

36-67-H/01 – Zedník

65-51-H/02 – Kuchař-číšník

69-51-H/01 – Kadeřník

66-53-H/03 – Operátor skladování

Ze **čtyřletých učebních oborů** škola nabízí:

69-41-L/01 – Kosmetické služby

65-41-L/01 – Gastronomie

65-42-M/01 – Hotelnictví a turismus

a **dvouleté nástavbové obory** (pro absolventy tříletých učebních oborů):

64-41-L/524 – Podnikání (v denní i dálkové formě studia)

Komplexní vzdělávání je zajišťováno prostřednictvím **odborného výcviku** na vybavených odborných pracovištích a za produktivní práci v rámci tohoto odborného výcviku jsou žáci odměňováni dle platných předpisů. **Stravování žáků** je zajišťováno vlastní školní jídelnou (i v celodenním režimu pro žáky ubytované v domově mládeže). Školní jídelna je současně využívána též i jako odborné pracoviště pro výcvik gastronomických oborů. Škola má dvě **odloučená pracoviště** v Kladně, která slouží k odbornému výcviku oboru Kosmetička a Kadeřník.

Samotná výuka probíhá v **modernizovaných prostorách školy** – jazykové laboratoři, učebnách vybavených interaktivní technikou, prostorách pro sportovní výchovu apod.

Volné ubytovací kapacity v **Domově mládeže**, zejména v době letních prázdnin, využívá škola v rámci své doplňkové činnosti vymezené ve zřizovací listině [19].

3.2.3 Koncepční záměr 2014

Směr budoucího rozvoje Střední školy služeb a řemesel ve Stochově je nastíněn v dokumentu „**Koncepční záměr 2014**“, který je zpracován v souladu s Dlouhodobým záměrem vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy ČR 2011 – 2015, Dlouhodobým záměrem vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy ve Středočeském kraji z roku 2012, jenž vychází z koncepčního záměru rozvoje školy z roku 2012. Dokument navazuje na

strategické cíle stanovené v Koncepčním záměru rozvoje školy 2012, s důrazem na jejich pokračování a realizaci.

Koncepční rámec 2014 soustřeďuje cíle rozvoje do 4 hlavních oblastí:

Cíle v oblasti vzdělávací nabídky a vzdělávání žáků:

Spočívají v zastavení trendu úbytku žáků a dosažení minimálně 540 žáků školy, udržení stávající oborové struktury studia a případné rozšíření vzhledem k poptávce na trhu práce, zahájení budování centra vzdělávání pro obor Klempíř v souvislosti se zapojením se do integrované teritoriální investice ITI Středočeského kraje, rozšíření autorizace školy pro provádění zkoušek profesních kvalifikací o PK Klempíř, uspořádání regionálních soutěží v oborech Klempíř, Pokrývač a Tesař, pokračování v nabídce rekvalifikačních kurzů, nabízení a provádění zkoušek profesních kvalifikací, pro které má škola autorizace, udržování a rozvíjení zahraniční spolupráce se stávajícími partnery, zahájení a zajištění zahraničních stáží pro obory Kadeřník a Kosmetické služby v Německu. Cíle se v této oblasti dále soustřeďují na zkvalitňování práce se žáky se specifickými vzdělávacími potřebami a jejich integraci, zkvalitnění výuky cizích jazyků s důrazem na anglický jazyk, užší zapojení školy do projektu Erasmus, zajištění zpětné vazby o uplatnění absolventů na trhu práce.

Cíle v oblasti informační a počítačové gramotnosti:

Zde jsou prioritami další vzdělávání pedagogů pro zvýšení IT dovedností, dokončení rekonstrukce školní sítě, větší zapojení pomocí moodle a e-learningového vzdělávání.

Cíle v oblasti personálního vzdělávání:

Soustřeďují se na stabilizaci a zachování počtu pedagogické a nepedagogické personální základny, dokončení kvalifikace pedagogických pracovníků, organizaci hromadných školení pedagogického sboru, pravidelné vyhodnocování a aktualizování plánu dalšího vzdělávání, pravidelné vyhodnocování práce všech zaměstnanců s přihlédnutím k odměňování nenárokovými složkami platu.

Cíle v oblasti ekonomické:

Směřují na opatření k úspoře energií, zvýšení příjmů z doplňkové činnosti školy, na realizaci a dokončení započatých projektů, zapojení se do projektu ITI Středočeského kraje, možnosti získání projektových aktivit z finančního rámce EU 2014 – 2021 [35].

Nové trendy a inovace jsou patrné též v samotném **vzdělávacím programu školy**, kdy na základě podnětů a připomínek ať již z praxe, dle výsledků maturitních zkoušek, zkušeností ze zahraničních stáží žáků, či od sociálních partnerů dochází k úpravám školních vzdělávacích programů (ŠVP). Dochází k zavádění e-learningu do výuky, využívání systému MOODLE a užívání digitálních učebních materiálů a techniky (např. využívání tabletů pro výuku v oboru Kadeřník). Žáci pracují s různými aplikačními programy, zpracovávají řadu žákovských projektů a seminárních prací. U gastronomických oborů je možnost realizace odborného výcviku na zahraničních pracovištích v třítydenních cyklech. Tento odborný výcvik poskytuje žákům výhodu v získání Europassu, jež rozšiřuje možnosti dalšího pracovního uplatnění absolventa.

Kvalitní vzdělávací proces je podpořen neustálým zkvalitňováním práce pedagogů. Neopomenutelná je též vzájemná komunikace mezi školou a rodiči a schopnost řešení případných prospěchových či výchovných problémů již v počátečním stádiu. Pozornost je věnována oblasti volnočasových aktivit žáků, zejména ubytovaným v domově mládeže. Pro budoucí rozvoj a postavení školy je neméně důležitá spolupráce s firmami, odbornými cechy, sociálními a regionálními partnery a organizacemi.

3.3 Způsob financování školy

3.3.1 Krajský úřad Středočeského kraje – státní prostředky

Pro financování Střední školy služeb a řemesel ve Stochově a jejích ostatních součástí, jako je školní jídelna a domov mládeže, jsou primárním zdrojem pro financování přímých výdajů regionálního školství finanční dotace od státu poskytované prostřednictvím Krajského úřadu Středočeského kraje (KÚSK) a pro financování ostatních neinvestičních výdajů provozních to jsou finanční prostředky výhradně z rozpočtu krajského úřadu.

Krajský úřad v souladu se školským zákonem č. 561/2004 Sb., v platném znění, rozepisuje a přiděluje finanční prostředky na základě stanovené metodiky financování **přímých výdajů regionálního školství** Středočeského kraje. V rámci efektivního využívání finančních prostředků poskytovaných ze státního rozpočtu je důraz kladen především na normativní způsob financování a praktickou minimalizaci individuálního řešení případů mimo rámec normativního rozpisu. Škola tak obdrží finanční prostředky

v úrovni normativního výpočtu a ke krytí případných dalších potřeb po vzájemném projednání s krajským úřadem.

Soustava normativů a normativních ukazatelů Středočeského kraje například na rok 2014 vychází ze soustavy normativních ukazatelů pro rok 2013, upravených na základě podrobných analýz jak v rámci Středočeského kraje, tak s ohledem na hodnoty v ostatních krajích při zohlednění postupného zavádění rámcových vzdělávacích programů [21].

Tyto normativně stanovené finanční prostředky škola čerpá k pokrytí nákladů stanovených § 160 odst. 1 písm. c) školského zákona, v platném znění, jejichž základní členění bylo zmíněno ve výše uvedené kapitole 2.2.1 (Struktura nákladů školy), tj. platy, odvody, základní příděl do fondu kulturních a sociálních potřeb, aj.

Základní částku, tj. roční normativní objem přímých výdajů hrazených ze státního rozpočtu na 1 žáka (normativ pro denní formu vzdělávání pro rok 2014), na základě ukazatelů popsanych v kapitole 2.2.2 stanoví KÚSK dle následujícího výpočtu:

$$12 * 1,35 * \left(\frac{1}{NP} * Pp + \frac{1}{No} * Po \right) + ONIV$$

Hodnoty Np pro denní formu studia jsou stanoveny jako konstanty v členění podle jednotlivých oborů a v členění na teoretickou a praktickou část výuky podle vztahu:

$$Np = \frac{\check{Z} * VP}{H}$$

Celkový normativní objem prostředků na platy pro školu stanovený jako závazný ukazatel (nepřekročitelný ukazatel) je odvozen od limitu počtu zaměstnanců školy a je dán vztahem:

$$MP = NPp * 12 * Pp + NPo * 12 * Po$$

kde: NPp ... normativní počet pedagogických pracovníků, přičemž: ... $NPp = \frac{V}{Np}$

Pp ... rozpočtovaný plat pedagogů

NPo ... normativní počet ostatních pracovníků, přičemž: ... $NPo = \frac{V}{No}$

Po ... rozpočtovaný plat ostatních pracovníků [21]

Limit prostředků na platy zahrnuje všechny složky platu, tj. nárokovou i nenárokovou složku platu a prostředky na případné odměny při životních jubileích a při prvním odchodu do důchodu. Z limitu prostředků na platy musí škola zabezpečit i výplatu za hodiny odučené pedagogickými pracovníky nad rámec přímé vyučovací povinnosti.

Prostředky na ostatní osobní náklady (OON) jsou přiděleny na základě požadavku školy. Jsou poskytovány na odměny z dohod o provedení práce, dohod o pracovní činnosti a na odstupné. Tento druh nákladů je převodem vyčleněn z celkového objemu prostředků školy určených na platy.

Odměny vyplácené žákům nebo studentům za produktivní práci vykonávanou v rámci praktického vyučování musí být čerpány pouze z prostředků získaných produktivní prací, jelikož tato činnost přináší příjem škole. V žádném případě nelze na tyto odměny využít prostředků přidělených škole ze státního rozpočtu.

V průběhu kalendářního roku může dojít k úpravám normativního rozpisu rozpočtu školy. Jde například o úpravy na základě mimořádného přidělení prostředků ze státního rozpočtu, rozpuštění rezervy, individuálních opodstatněných a odůvodněných požadavků škol, změn výkonů nového školního roku a organizačních změn školy.

Hodnoty ukazatelů a normativy stanovených škole pro rok 2014.

V níže uvedených tabulkách je uveden příklad krajských hodnot ukazatelů a finančních normativů pro rok 2014 stanovených pro Střední odbornou školu řemesel ve Stochově dle jejích jednotlivých součástí a některé studijní obory.

Výkony dle součástí:

3123	Střední odborné učiliště	826
3122	Střední odborná škola	86
3147	Domov mládeže	70
3142	Školní jídelna	230

Tab. č. 5: Ukazatele krajských normativů pro SOU teoretické vyučování

Výkony	Ukazatele rozhodné pro stanovení krajských normativů					
	<i>Np</i>	<i>No</i>	<i>Pp v Kč</i>	<i>Po v Kč</i>	<i>ONIV</i>	
<i>Instalatér 3652H01</i>	22,89	60,73	27 632	15 949	2 462	
<i>Kuchař-číšník 6551H01</i>	23,09	60,73	27 632	15 949	611	
<i>Kadeřník 6951H01</i>	23,20	60,73	27 632	15 949	611	
Výkony	Krajské finanční normativy Kč/žák/rok v Kč					
	<i>Mzdy pedagog.</i>	<i>Mzdy nepedag.</i>	<i>Mzdy celkem</i>	<i>Odvod</i>	<i>FKSP</i>	<i>ONIV</i>
<i>Instalatér 3652H01</i>	14 486	3 151	17 638	5 997	176	2 462
<i>Kuchař-číšník 6551H01</i>	14 362	3 151	17 513	5 954	175	611
<i>Kadeřník 6951H01</i>	14 293	3 151	17 444	5 931	174	611

Zdroj: Vlastní zpracování dle [22], 2015

Tab. č. 6: Ukazatele krajských normativů pro domovy mládeže

Výkony	Ukazatele rozhodné pro stanovení krajských normativů					
	<i>Np</i>	<i>No</i>	<i>Pp v Kč</i>	<i>Po v Kč</i>	<i>ONIV</i>	
70	16,36	34,24	24 079	13 384	380	
Výkony	Krajské finanční normativy Kč/žák/rok v Kč					
	<i>Mzdy pedagog.</i>	<i>Mzdy nepedagog.</i>	<i>Mzdy celkem</i>	<i>Odvod</i>	<i>FKSP</i>	<i>ONIV</i>
70	17 661	4 691	22 352	7 600	224	380

Zdroj: Vlastní zpracování dle [22], 2015

Tab. č. 7: Ukazatele krajských normativů pro školní jídelny

Výkony	Ukazatele rozhodné pro stanovení krajských normativů					
	<i>Np</i>	<i>No</i>	<i>Pp v Kč</i>	<i>Po v Kč</i>	<i>ONIV</i>	
230	0	58,51	0	13 449	0	
Výkony	Krajské finanční normativy Kč/žák/rok v Kč					
	<i>Mzdy pedagog.</i>	<i>Mzdy nepedagog.</i>	<i>Mzdy celkem</i>	<i>Odvod</i>	<i>FKSP</i>	<i>ONIV</i>
230	0	2 759	2 759	938	28	60

Zdroj: Vlastní zpracování dle [22], 2015

Základním atributem současného normativního systému přerozdělování finančních prostředků je ukazatel „jednotka výkonu“, tedy počet žáků, ubytovaných, stravovaných apod. Jaký bude tok financí ze státního rozpočtu určuje naplněnost školy studenty. V době, kdy se střední školství potýká s propadem počtu nových studentů v důsledku demografického vývoje posledních let, je při získávání studentů do prvních ročníků důležitá kvalita náborového řízení, struktura oborového portfolia a nabídka ostatních možností a benefitů, které může škola budoucím studentům nabídnout.

Stejně jako u řady ostatních škol došlo i ve Střední škole služeb a řemesel ve Stochově k poklesu nově nastupujících studentů prvních ročníků. Nejvyšší možná kapacita školy činí 705 žáků. V současné době je využita na 76%. Pro dokreslení situace je následně uveden přehled vývoje počtu žáků nastupujících do prvních ročníků v jednotlivých oborech za posledních pět let.

Tab. č. 8: Vývoj počtu žáků SŠSaŘ Stochov v oborovém třídění, 2010 – 2014

Obor	Maxim. kapacita žáků v oboru	Počet žáků ve všech ročnících (k 30.9.)				
		2010	2011	2012	2013	2014
Celkem		630	580	543	549	532
<i>Klempíř</i>	72	22	22	21	25	22
<i>Instalatér</i>	72	26	18	16	20	29
<i>Zedník</i>	48	15	13	5	0	0
<i>Kuchař – číšník</i>	180	116	94	88	69	62
<i>Operátor skladování</i>	90	66	57	56	45	26
<i>Kadeřník</i>	90	84	86	83	85	81
<i>Gastronomie</i>	90	22	0	15	29	38
<i>Hotelnictví</i>	136	77	100	98	85	93
<i>Kosmetické služby</i>	120	103	94	87	81	77
<i>Podnikání</i>	100	48	49	45	67	57
<i>Podnikání dálkové</i>	90	51	47	29	43	47

Zdroj: Vlastní zpracování dle [33], 2015

Shrnutí současně odhaluje zajímavé informace o změnách ve struktuře studijních oborů, které ukazují na měnící se preference zájmu o určité obory u nově nastupujících žáků oproti předchozím obdobím.

Pozitivní vývoj lze pozorovat u oboru Instalatér a Gastronomie, kde je patrný pozvolný nárůst za dané období. Naplněnost v oborech Klempíř a Kadeřník drží ustálený trend. Výrazný propad naplněnosti zaznamenal obor Operátor skladování, byť se v blízkém okolí nachází velké množství logistických center, která by byla schopna tento druh pracovní síly absorbovat. Nezáměr o obor operátora skladování je možné přičíst obavě z fyzicky náročné práce. Postupný pokles za pětileté období je patrný též u oboru Kosmetické služby, který je zřejmě způsoben obavou ze společné části maturitní zkoušky a částečně také již nasycením trhu poskytovateli kosmetických služeb za současného stavu stagnující ekonomiky, kdy se kosmetické služby stávají pro některé zákazníky zbytnými statky. Velmi negativní trend vykazuje obor Zedník, který nebyl pro nízký zájem v posledních dvou letech otevřen. Na této situaci se pravděpodobně odráží propad a stagnace celého stavebního odvětví v zemi. Je možné, že s postupným oživením v sektoru stavebnictví se znovu projeví vyšší zájem o klasické stavební profese a škole se opět podaří obor otevřít. Dálková forma studia Podnikání se drží na poměrně ustálené pozici.

Z predikce demografického vývoje populace ve věkové skupině 15 až 19 let, zpracovaného Českým statistickým úřadem, lze očekávat v nejbližších dvou letech spíše stagnaci. K mírnému postupnému růstu by mohlo dojít až od roku 2017 [27].

3.3.2 Prostředky z rozpočtu kraje na provoz školy

Druhým okruhem prostředků Střední školy služeb a řemesel ve Stochově mimo prostředků na krytí přímých výdajů na vzdělávání jsou finance přímo z rozpočtu Krajského úřadu Středočeského kraje určené na úhradu provozních výdajů. Středoškolské provozní výdaje, které vykazují odborná učiliště, jsou v pořadí druhé nejvyšší. Důvodem je výuka učebních oborů, které jsou náročné na spotřebu elektrické energie, ochranných a učebních pomůcek a na úhradu nájmu. Konstrukce příspěvku na provoz vychází z rozpočtu provozních nákladů, který předkládá vedení školy krajskému úřadu. Ten zohledňuje strukturu vyučovaných oborů, energetickou náročnost a ostatní nákladovost obsluhy a údržby budov školy a jejích součástí. Přihlíženo je i k počtu žáků školy.

Kraj může v případě odůvodněných žádostí poskytnout škole **investiční či neinvestiční účelovou dotaci** pro dané období. Škola například obdržela ve školním roce 2013/2014 mimořádnou investiční dotaci na nákup elektrické smažicí pánve ve výši 129 900,-- Kč, účelovou dotaci na nákup hygienických kabin ve výši 34 172,82 Kč, dotaci na opravu konvektomatu a robotu v rámci havárie ve výši 22 180,-- Kč a dotaci na zastínění oken v učebnách ve výši 45 000,-- Kč.

Střední škola také mimo výše uvedené dotace čerpala finance z ostatních **dotacních projektů a grantových titulů**. Následný přehled podává informaci o výši a účelu poskytnutého titulu za poslední tři školní roky.

Tab. č. 9: Přehled čerpání dotací SŠSaŘ poskytnutých KÚSK, 2010 - 2014

Školní rok	Název programu, grantu, dotačního titulu	Výše schválené podpory v Kč
2011/2012	Leonardo da Vinci, Program celoživotního učení 2011 – Klempíři bez hranic	287 757,00
2012/2013	OPVK – Rovné příležitosti ve vzdělávání ve Středočeském kraji – Přístav, kde je dobré zakotvit	1 588 338,30
	OPVK – Podpora nabídky dalšího vzdělávání ve Středočeském kraji – Tvorba vzdělávacího programu Kuchař – číšník	5 249 723,65
	OPVK – Zlepšení podmínek pro vzdělávání na středních školách – Evropské peníze Stochovu	1 769 688,00
2013/2014	Leonardo da Vinci – Multilaterální projekty – přenos inovací – HAIR	251 809,77
	OPVK – Další vzdělávání pracovníků škol a školských zařízení – Vzdělávání dotykem	777 024,00

Zdroj: Vlastní zpracování dle [20], 2015

3.3.3 Doplnková činnost, sponzorské příspěvky a dary

Finanční prostředky získané doplňkovou činností využívá škola k dalšímu rozvoji své činnosti. Okruhy doplňkové činnosti jsou vymezeny zřizovací listinou a činnost je provozována na základě platných živnostenských oprávnění.

Střední škola služeb a řemesel ve Stochově dosahuje v posledním období v doplňkové činnosti kladného hospodářského výsledku. Zisk je každoročně generován zhruba ve výši nad sto tisíc korun.

Škola získává i finance poskytované v podobě různých finančních i nefinančních sponzorských darů a příspěvků od organizací, fyzických osob i z řad rodičů žáků. Dary od donorů jsou využívány například na pořádání různých sportovních akcí, nákup

učebních pomůcek nebo jsou převáděny do dalších let a ponechány jako rezerva pro pozdější čerpání. K dokreslení situace je níže uvedena stručná informační tabulka o výši hospodářského výsledku z doplňkové činnosti školy a přijatých sponzorských darů.

Tab. č. 10: Výsledek hospodaření doplňkové činnosti a sponzorské dary SŠSaŘ

Finanční oblast	Výše hospodářského výsledku a přijatých sponzorských darů v daném období v tis. Kč				
	2010	2011	2012	2013	2014
<i>Doplňková činnost</i>	+ 113	+ 102	+ 135	+ 148	+ 189
<i>Sponzorské dary a příspěvky</i>	70	47	132	25	0

Zdroj: Vlastní zpracování dle [35], 2015

V této kapitole byl podán pouze základní přehled o současných zdrojích financování školy. Podrobnější informace o přijatých příspěvcích a dotacích ze státního rozpočtu, rozpočtu kraje a ostatních získaných prostředcích budou předmětem analýzy hospodaření střední školy v následující 4. kapitole.

4 Hospodaření střední školy v letech 2010 – 2014

Tato kapitola se bude detailněji zabývat analýzou rozpočtů Střední školy služeb a řemesel ve Stochově. Bude zpracována analýza nákladů a výnosů, finanční analýza a celkové zhodnocení hospodaření školy.

4.1 Rozpočet školy

Jak již bylo v předešlých kapitolách zmíněno, financování ze státního rozpočtu i z rozpočtu zřizovatele pro Střední školu služeb a řemesel ve Stochově probíhá prostřednictvím Krajského úřadu Středočeského kraje. Základním dokumentem, který poskytuje informace o přidělených finančních prostředcích škole, je „Schválený rozpočet – závazné ukazatele rozpočtu NIV“ (dále jen rozpočet) vždy na daný kalendářní rok. Tvorba rozpisu vychází z každoročně stanovovaných krajských normativů a dat poskytnutých školou na základě výkazu Hlášení o výkonech k 30. září. V tomto hlášení škola poskytuje data o počtech žáků, strávníků a ubytovaných na daný školní rok.

Finanční limity prostředků z MŠMT uvedené v rozpočtu jsou pro školu závazným ukazatelem – tj. nepřekročitelné. Následující tabulky poskytují informace o vývoji rozpočtovaných prostředků školy za uplynulá období – rozdělené na financování přímých výdajů, ostatních neinvestičních výdajů včetně stručného přehledu o počtu zaměstnanců.

Tab. č. 11: Rozpočet přímých výdajů SŠSaŘ Stochov – státní rozpočet, 2010 - 2014

Druh výdaje	Finanční prostředky na přímé výdaje ze státního rozpočtu v Kč				
	2010	2011	2012	2013	2014
Celkem	30 161 069	28 783 653	29 249 759	29 728 900	29 180 250
<i>Platy</i>	21 774 032	20 838 038	21 369 534	20 810 971	20 738 345
<i>Odvody</i>	7 453 621	7 135 801	7 315 452	7 138 606	7 142 374
<i>OPPP</i>	148 378	187 724	146 490	184 912	182 430
<i>FKSP</i>	435 481	208 384	213 697	208 110	207 381
<i>ONIV přímé</i>	349 557	413 706	204 586	678 425,8	533 720
<i>ONIV přímé – projekt Evropské peníze Stochovu</i>				707 875,2	

Zdroj: Vlastní zpracování dle [20], 2015

Z uvedených údajů je patrný mírný pokles výše celkového objemu dotace z MŠMT. Oproti roku 2010 klesla výše celkové dotace o 3,25%. V souvislosti s klesajícím trendem počtu žáků ve škole (viz. tabulka č. 8, v podkapitole 3.3.1), kde úbytek počtu žáků v roce 2014 ve srovnání s rokem 2010 činil 15,55%, jde o pozitivní jev. Na stabilní celkovou výši dotace ze státního rozpočtu, určenou zejména na financování mzdových a s nimi spojených nákladů, má vliv současná politika odměňování v rezortu školství. V posledních letech dochází ze strany státu k postupnému narovnání platové úrovně pedagogických pracovníků (účelové dotace na zvýšení platů pedagogům apod.) Dalším faktorem je i struktura (pedagogičtí – nepedagogičtí, kvalifikovaní – nekvalifikovaní, věkové rozložení zaměstnanců aj.) a počet zaměstnanců školy.

Tab. č. 12: Vývoj počtu zaměstnanců SŠSaŘ Stochov 2010 – 2014 (stav k 30. 9.)

	Stav zaměstnanců školy v přepočtených pracovních úvazcích				
	2010	2011	2012	2013	2014
Celkový počet zaměstnanců	89,91	81,871	81,5	78,741	76,62
<i>Pedagogičtí pracovníci</i>	59,32	55,484	50,61	52,441	50,80
<i>Nepedagogičtí pracovníci</i>	30,59	26,387	29,27	26,300	25,82

Zdroj: Vlastní zpracování dle [35], [20], 2015

Od roku 2010 se počet zaměstnanců školy snižuje. V roce 2014 činí tento úbytek 14,78% a téměř kopíruje klesající trend počtu žáků v daném období. U pedagogů činí snížení 14,36%, ostatní nepedagogičtí pracovníci vykazují pokles v daném období od počátku o 15,50%.

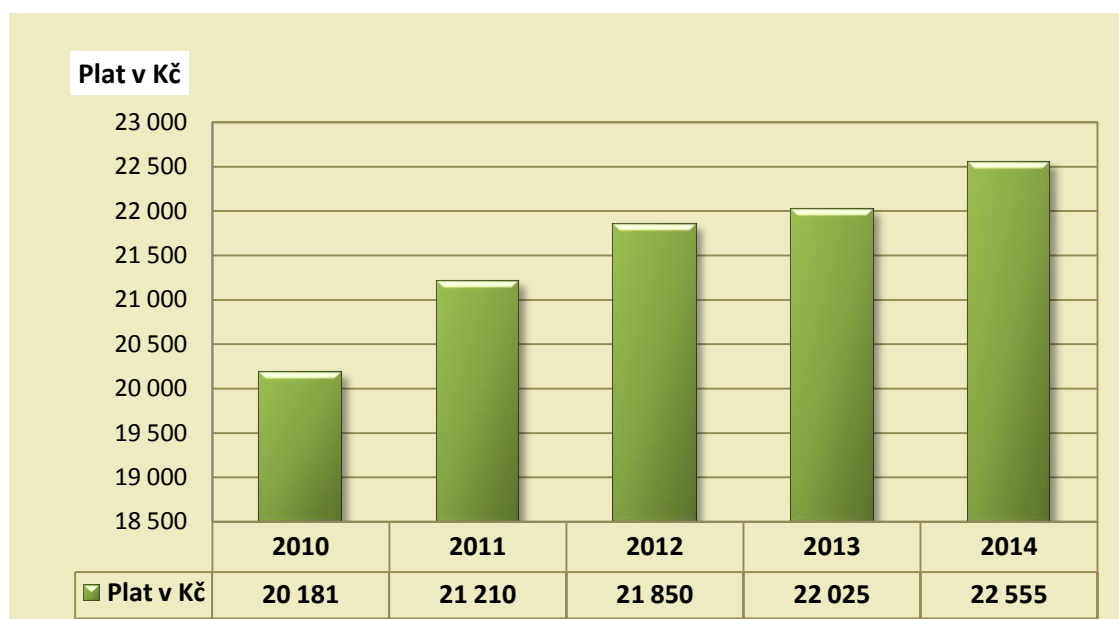
Škola po celé období vykazuje skutečné stavy zaměstnanců u obou skupin pracovníků vyšší, nežli jsou počty stanovené na základě normativního rozpisu. Vyšší rozdíl je vykazován zejména u pedagogických pracovníků. Mzdové prostředky vyplacené na tyto pro školu nutné přespočetné pracovní úvazky jsou pak hrazeny z celkového objemu financí, které byly na základě rozpočtu stanoveny pouze na normativní počty zaměstnanců. V případě, že by byl překročen závazný limit prostředků na platy poskytnutý státem, lze tuto situaci řešit výhradně zapojením finančních prostředků fondu odměn.

Složitá situace bývá zpravidla u úvazků pro nepedagogické pracovníky. Úvazky zaměstnanců stejně tak jako odvozené finanční potřeby na přímé výdaje jsou

stanovovány na základě počtu výkonů. Stejným způsobem jsou stanovovány i úvazky nepedagogických zaměstnanců (školník, zahradník, topič, zaměstnanci školní jídelny, uklízečky) často bez ohledu na ostatní podmínky školy. Krajský úřad by měl tedy při stanovování úvazků nepedagogických zaměstnanců respektovat a zohledňovat i ostatní faktory, jako je například rozloha a členitost budov školy, rozloha pozemku, technické podmínky, zázemí, administrativní náročnost aj. Někdy se objevují ze strany tvůrců rozpočtů tlaky na snižování nepedagogického personálu a přesunutí úhrady nákladů za jejich činnost, kterou vykonávají, buď na zřizovatele (obec - dotyčný pracovník je v zaměstnaneckém poměru zřizovatele), či na outsourcing daných služeb, který je následně hrazen z provozních prostředků školy.

Níže uvedený obrázek ukazuje vývoj průměrného platu ve střední škole. Hodnoty vychází z celkového přepočteného stavu zaměstnanců se stavem k 30. 9. a celkového objemu prostředků státu poskytnutých škole na platy zaměstnanců.

Obr. č. 4: Vývoj průměrného platu SŠSaŘ Stochov, 2010 - 2014

Zdroj: Vlastní zpracování dle [35], [20], 2015

Výše průměrného platu ve Střední škole služeb a řemesel ve sledovaném období vykazuje mírně rostoucí trend. Nejvyššího meziročního nárůstu bylo zaznamenáno mezi roky 2010 a 2011. I přes snahu státu finančně posilovat oblast odměňování ve školství, se na nízkém meziročním nárůstu platů ve střední škole odráží věková struktura zaměstnanců, dosažené vzdělání pedagogických pracovníků a zejména téměř třetinový

podíl nepedagogického personálu, jehož platové tarify jsou silně pod celostátní průměrnou mzdou a oscilují v intervalu od 14 000 do 15 000 Kč.

Financování neinvestičních výdajů z vlastního rozpočtu zřizovatele (Krajský úřad Středočeského kraje) určené na úhradu provozních nákladů školy vykazuje v průběhu sledovaného období klesající trend. Výše poskytované podpory se mimo roku 2013 každoročně snižuje. Indexová změna objemu financí roku 2014 k prvnímu roku sledovaného období (2010) vykazuje pokles o 16,3% a v absolutním vyjádření činí celková výše tohoto negativního dopadu 863 060,00 Kč.

Z následné tabulky vyplývá, k jakým meziročním změnám v období let 2010 až 2014 docházelo.

Tab. č. 13: Přehled přijatých provozních ONIV od KÚSK, 2010 - 2014

	Počet zaměstnanců školy (přepočtený stav)				
	2010	2011	2012	2013	2014
Celkové provozní ONIV - rozpočet zřizovatele v Kč	5 328 868	5 052 882	4 471 987	4 524 300	4 465 805
Meziroční změna vyjádřená v %	0	- 5,18	- 11,5	+ 1,17	- 1,30
Meziroční změna vyjádřená v absolutní hodnotě v Kč	0	- 275 986	- 580 895	+ 52 313	- 58 498

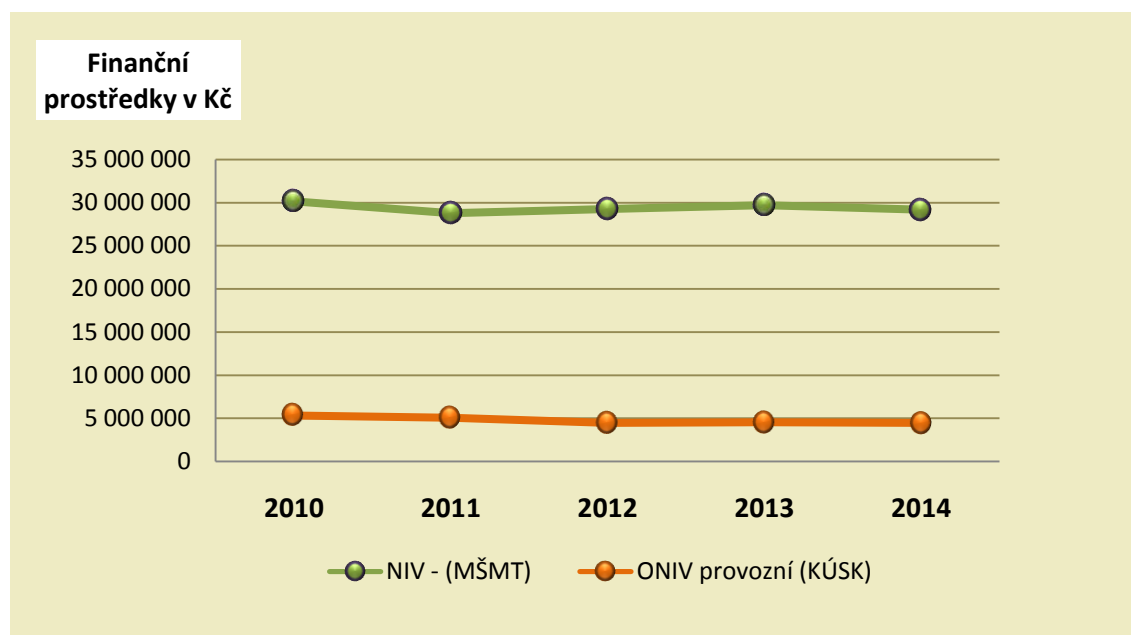
Zdroj: Vlastní zpracování dle [35], [20], 2015

K nejvýraznějšímu propadu došlo v roce 2012, kdy finanční prostředky poklesly meziročně o 11,5%, v absolutním vyjádření představuje hodnota téměř 581 tisíc. V předcházejícím roce 2011 byl zaznamenán taktéž nemalý výpadek – zhruba 278 tisíc Kč. Takový objem prostředků je již citelným zásahem do hospodaření školy. Některé náklady může škola zčásti ovlivnit a optimalizovat, ale u některých nákladových položek toto lze jen stěží – škola má stejnou úklidovou a údržbovou plochu budov a přilehlých pozemků, prostory školy musí být vytápěny i v případě, kdy dojde ke snížení počtu studentů, apod. Podrobnější analýza nákladů školy bude provedena v jedné z dalších kapitol diplomové práce.

Srovnání obou zdrojů financování Střední školy služeb a řemesel ve Stochově podává obr. č. 5, o vývoji poskytnutých finančních prostředků z rozpočtu MŠMT na přímé neinvestiční výdaje a vývoji ostatních neinvestičních provozních výdajů poskytovaných zřizovatelem a jejich vzájemné korelaci ve sledovaném období.

Z křivek, graficky znázorněných na základě dat z předchozích tabulek č. 11 a 13, je zřejmé, že klesající trend prostředků poskytovaných ze státního rozpočtu je pozvolnější, než je tomu u provozních neinvestičních prostředků poskytovaných zřizovatelem. Křivka provozních ONIV z KÚSK, i když vzhledem k rozsahu a možnosti grafického znázornění tento jev není tak patrný, je strmější.

Obr. č. 5: Vývoj poskytovaných fin. prostředků od MŠMT i KÚSK, 2010 - 2014

Zdroj: Vlastní zpracování dle [35], [20], 2015

Proti procentuální změně provozních prostředků zřizovatele, mezi prvním a posledním rokem sledovaného období, která vykazuje snížení financí o 16,3% (863 060,-- Kč), činí stejně vyjádřená hodnota změny u státních příspěvků pokles jen o 3,25% a jeho meziroční poklesy jsou pozvolné, zhruba ve výši od 1,62% do 1,85%.

Výraznější propad, 4,57%, byl zaznamenán v roce 2011 a negativní změna zcela koresponduje s největším meziročním úbytkem počtu žáků (50 žáků) mezi léty 2010 až 2014. Od roku 2012 dochází sice také ke snižování počtu žáků, ale ani v jednom roce již nedosahuje úbytek takových hodnot.

4.2 Analýza výnosů v daném období

Ve výnosové části hospodaření SŠSaŘ Stochov jsou zahrnuty veškeré přijaté finanční prostředky, které má škola k dispozici. Třídění dle poskytovaných zdrojů bylo již několikrát v textu diplomové práce zmíněno, proto se tato kapitola bude věnovat

analýze podle druhu výnosů. Sledované období mapuje interval od roku 2010 do 2014. Níže uvedená tabulka podává přehled o základních výnosových druzích v časové ose, zvláště pro hlavní a hospodářskou činnost školy.

Tab. č. 14: Příjmy SŠSaŘ Stochov podle druhu výnosů a činností, 2010 - 2014

Druh výnosu	Hlavní činnost v tis. Kč				
	2010	2011	2012	2013	2014
Celkem	39 936,00	38 355,26	39 814,61	41 261,02	39 540,24
<i>Výnosy z prodeje služeb</i>	3 292,00	3 292,32	3 404,99	3 084,02	2 755,69
<i>Ostatní výnosy z činnosti</i>	793,00	541,70	925,94	1 238,73	1 465,98
<i>Finanční výnosy</i>	43,00	33,07	67,36	50,72	7,47
<i>Výnosy z transferů</i>	35 808,00	34 488,17	35 416,32	36 887,55	35 311,10

Druh výnosu	Hospodářská činnost v tis. Kč				
	2010	2011	2012	2013	2014
Celkem	573,00	617,14	598,41	651,45	661,11
<i>Výnosy z činnosti</i>	573,00	617,14	598,41	651,45	661,11

Zdroj: Vlastní zpracování dle účetních výkazů SŠSaŘ Stochov, 2015

Z části tabulky zpracované za hlavní činnost je patrné, že zhruba 90 % činí **výnosy z transferů**, tj. příspěvky a dotace ze státního rozpočtu, provozní NIV z rozpočtu Středočeského kraje a ostatní účelové dotace. Transfery byly blíže rozebrány v přechozí kapitole č. 4.1 „Rozpočet školy“.

Významnou položkou jsou **výnosy z prodeje služeb** zahrnující tržby za stravné a ubytování žáků v domově mládeže a tržby za rekvalifikace. Tyto rok od roku klesající tržby odpovídají adekvátnímu poklesu počtu žáků za sledované období.

Ostatní výnosy z činnosti zahrnují tržby **za produktivní práci žáků**. Produktivní práce žáků patří pod hlavní činnost školy a je primárně nezisková. V případě, že je produktivní práci žáků vytvořen zisk, je tento použit na nákup učebních pomůcek a potřeb. Jednotlivé učební obory mají vytvořeny svá nákladová střediska. Finanční prostředky mezi jednotlivými středisky lze vzájemně dle potřeby přesouvat. Největší zisk z produktivní práce žáků vytváří střediska oborů Kadeřník a Kosmetické služby, jež jsou provozována na odloučených pracovištích v Kladně. Tržby ostatních oborů (středisek) jako jsou Klempíř, Instalatér a Zedník plynou ze zakázkových prací

konaných pro veřejnost. Produktivní práce oboru Kuchař – číšník je vykonávána v rámci vaření obědů pro cizí strážníky v prostředí školní jídelny. Cena za uvařený oběd pro cizího strážníka zahrnuje cenu surovin, režijní náklady, mzdu žáka a zisk (určený na nákup učebních pomůcek) a výsledný hospodářský výsledek z této produktivní práce je po schválení zřizovatelem převeden do rezervního fondu školy. Tyto tržby vykazují rostoucí trend, který lze odůvodnit odpovídající úrovní kvality odvedených služeb a snahou školy rozšiřovat jejich portfolio a věnovat pozornost marketingovým praktikám nabídky služeb svým žákům.

Finanční výnosy tvoří nejmenší složku výnosů. Jsou tvořeny přijatými úroky z peněžních prostředků uložených na běžném účtu a peněžním účtu FKSP. Do této položky jsou zahrnuty též kurzové zisky.

V hospodářské činnosti jsou do výnosů zahrnuty tržby z poskytování služeb a prodeje zboží stanovené ve zřizovací listině. Jedná se o hostinskou činnost (vaření obědů pro cizí strážníky), ubytování pro veřejnost, prodej zboží a rekvalifikace. Od počátku období 2010 – 2014 se mění také výše podílů jednotlivých druhů hospodářské činnosti na jejich celkových příjmech. Zatímco v roce 2012 činily tržby z hostinské činnosti cca 50%, z ubytování 25% a rekvalifikace cca patnácti procenty, tak proti tomu v roce 2010 činily tržby za ubytování a hostinskou činnost shodných 30%. Z prodeje zboží a rekvalifikací v roce 2010 plynulo do celkových tržeb po dvaceti procentech. Pokles výnosů z rekvalifikací je v dalších letech nahrazen nárůstem tržeb z hostinské činnosti za stravovací služby.

Výnosy z hospodářské činnosti každoročně rostou. Škola vyvíjí maximální snahu o efektivní využití volných kapacit školních prostor i potenciálu zaměstnanců ke zvyšování příjmu finančních prostředků z této vedlejší činnosti. Zisky z ní plynoucí tak mohou přispívat ke zlepšení, nebo spíše častěji k pokrývání ztráty z hlavní činnosti v důsledku nedostatečného krytí provozními prostředky poskytovanými zřizovatelem, jejichž objem je rok od roku snižován.

4.3 Analýza nákladů v daném období

Finančně nejnáročnější nákladovou položkou jsou **mzdové náklady** - platy, odvody na zákonné sociální a zdravotní pojištění, zákonné odvody do FKSP a ostatní zákonné pojištění. Tvoří v průměru 75% z celkových nákladů školy. Mzdové a sociální náklady

jsou hrazeny neinvestičními příspěvky státního rozpočtu. Jelikož výše financí na mzdy, odvody a pojištění z celkových je prostřednictvím krajských normativů striktně rozpočtována a vázána nepřekročitelností, tak i tyto náklady plně korespondují s na ně poskytnutou dotací. Podrobněji byly mzdové položky analyzovány již v kapitole 4.1. V případě, že došlo k překročení mzdových prostředků, byl ke krytí vzniklého schodku využit fond odměn, který je k tomuto účelu školou tvořen ze zlepšeného hospodářského výsledku.

Tab. č. 15: Náklady SŠSaŘ podle druhu nákladů a činností, 2010 - 2014

Druh nákladů	Hlavní činnost v tis. Kč				
	2010	2011	2012	2013	2014
Celkem	39 856,75	38 302,98	39 774,46	41 260,31	39 619,52
<i>Materiál</i>	2 839,36	3 414,02	3 106,21	3 000,69	2 843,06
<i>Energie</i>	2 458,66	2 264,61	3 081,15	3 625,27	3 161,34
<i>Opravy a udržování</i>	398,89	325,21	242,56	221,69	165,63
<i>Ostatní služby</i>	2 349,11	2 395,64	2 673,28	1 949,42	2 190,15
<i>Mzdové náklady, zákonné odvody a pojistné</i>	30 028,76	29 066,53	29 226,36	31 214,43	29 874,99
<i>Odpisy</i>	432,00	276,37	201,63	662,69	665,40
<i>Náklady z DDM</i>	671,64	356,95	1 077,40	442,44	162,10
<i>Ostatní náklady</i>	678,33	203,65	165,87	143,68	556,85

Druh nákladů	Hospodářská činnost v tis. Kč				
	2010	2011	2012	2013	2014
Celkem	460,00	514,97	463,11	502,81	472,23
<i>Materiál</i>	85,00	126,45	126,28	175,32	125,13
<i>Prodané zboží</i>	108,00	168,64	80,62	71,25	55,65
<i>Ostatní služby</i>	145,00	143,16	166,29	164,93	210,27
<i>Mzdové, zákonné odvody a pojistné</i>	122,00	76,72	89,92	91,31	81,18

Zdroj: Vlastní zpracování dle účetních výkazů SŠSaŘ Stochov, 2015

Z provozních nákladů, na které poskytuje příspěvek zřizovatel, jak je doloženo v předchozí tabulce č. 15, jsou nejvyšší položkou **náklady na energie**. Platby za energie (studená voda, teplo, elektrická energie, PHM) a služby stočného tvoří 70% až 80% celkového provozního rozpočtu. Nejnákladnější položkou z tohoto souboru jsou

úhrady za dodávané teplo (přibližně okolo 70%). Škola nemá vlastní kotelnu, a je tak závislá na dodavateli tepelné energie (firma ITES). Škola se snaží energetické náklady snižovat, ale ceny dodavatelů energií za sledované období vykazují rostoucí charakter. Škola učinila opatření v podobě osazení radiátorů termostatickými hlavami, úpravou teplotní křivky tak, aby nedocházelo k přetápění prostor budov školy (teplota nastavena na hodnoty 20° až 22° C). Denně je zaznamenávána spotřeba a jsou prováděny regulace v topném systému. I přes tato úsporná opatření se ceny za dodávky tepla zvyšují. Za účelem úspory vodného byly namontovány na všechny vodovodní baterie a sprchy spořiče vody. Úsporný efekt se projevuje již v roce 2012, kdy náklady na položku vodného klesají. Tato úspora je navíc podpořena nižší spotřebou vlivem klesajícího počtu žáků. Od roku 2010 určuje poskytovatele elektrické energie Krajský úřad Středočeského kraje. Mezi školou a zřizovatelem je uzavřena Smlouva o centralizovaném zadávání. Tato smlouva se mimo jiné vztahuje i na podání centrální poptávky po elektřině v rámci sdružených služeb elektřiny. Na základě této dohody vstoupil Středočeský kraj prostřednictvím dohodce na burzu s elektřinou a očekávaným výsledkem by měla být úspora nákladů za elektrickou energii – úspora řádově o 10 % je již patrná v následujícím roce 2011.

Do **nákladů na materiál** jsou započítány nákupy v rámci stanovených ONIV na pořízení školních potřeb a pomůcek pro žáky (financované ze státního rozpočtu), dále nákupy učebních pomůcek za produktivní práci žáků. Ostatní materiálové náklady jsou hrazeny z provozního rozpočtu. Nejvyšší položku představují úhrady za nakoupené potraviny pro školní jídelnu. Z ostatních materiálových potřeb lze jmenovat úklidové prostředky, kancelářské potřeby, materiál použitý pro údržbářské práce, knihy, časopisy aj. Ve sledovaných letech lze u vývoje materiálových nákladů sledovat trend snižování. Škola je víceméně nucena šetřit na materiálových položkách, jelikož zde může alespoň do určité míry částečně jejich spotřebu ovlivnit, na rozdíl od nákladů na energie. Nucená úspora se ale na druhé straně odráží na zhoršeném komfortu jak pro žáky, tak i pro zaměstnance. Neblahý vliv na vybavenost školními pomůckami a potřebami mělo zejména v období let 2010 až 2012, snižování prostředků na ONIV ze státního rozpočtu. V posledních dvou letech je ze strany MŠMT patrná snaha o posílení úrovně těchto přímých neinvestičních výdajů, ale stále ještě není dosaženo optimálního stavu tak, aby mohly být plně využívány moderní vzdělávací metody a výukové trendy

Finance vynaložené na **opravy a udržování** respektují stanovený a zřizovatelem odsouhlasený plán oprav, včetně zahrnutí mimořádných neplánovaných oprav, ke kterým během roku v provozu školy dochází. Střední škola služeb a řemesel ve Stochově většinou žádá svého zřizovatele o poskytnutí dotace na opravy a údržbu majetku, a to i v případě, když částka nepřesáhne hodnotu 200 000,-- Kč včetně DPH, a kdy nemusí vyžadovat souhlas zřizovatele. Důvodem je finanční náročnost těchto akcí, jež by škola ze svého rozpočtu nemohla ufinancovat. Největší náklad činila položka oprav a údržby v roce 2010, a to celkem 398 890 Kč. V tomto roce byly provedeny finančně náročné opravy vedlejšího schodiště do budov C, D a hydroizolace ploché střechy. V roce 2011 došlo k opravě teplovodního potrubí ve výši 131 tis. Kč a opravě střechy spojovací chodby do jídelny v hodnotě 238 tis. Kč. V následujících letech je patrný pokles nákladů na opravy a udržování, dochází postupně k opravě ploché střechy budovy A, opravě střechy jídelny, úpravy učeben praktického vyučování pro obor Kadeřník a Zedník. Zmíněné opravy jsou již menšího rozsahu a méně finančně náročné. Mimo tyto plánované opravy škola hradí mimořádné havarijní opravy konvektomatu a robota včetně běžných údržbářských prací.

Položka **ostatních služeb** zahrnuje každoročně se opakující nákupy služeb, např. výdaje na školení a další vzdělávání pedagogů, školení žáků a kurzy, vzdělávání ostatních zaměstnanců, bankovní poplatky, ostrahu objektů školy, poštovné, drobný software, nájemné, licenční poplatky, poskytování internetových služeb, telefonních poplatků a ostatních jednorázových služeb. Střední škola v souladu se smlouvou o společném postupu při centrálním zadávání, uzavřenou mezi školou a Středočeským krajem, a dále na základě nově uzavřené smlouvy mezi Středočeským krajem a konkrétním poskytovatelem radiokomunikačních služeb, využívá od roku 2010 služeb dle nově uzavřené smlouvy a je možné konstatovat, že původní záměr úspory nákladů telekomunikačních služeb se v praxi potvrdil a úspora nákladů je výrazná.

Odpisy tvoří nákladovou položku na základě stanoveného ročního odpisového plánu na daný rok. Odpisový plán je každým rokem aktualizován o majetkové přírůstky a úbytky a podléhá schválení zřizovatelem.

Náklady z drobného dlouhodobého hmotného majetku představují nákupy majetkových položek v ocenění od hodnoty 3 000,-- Kč do 40 000,-- Kč. Spadají sem jak učební pomůcky, tak i majetkové položky určené pro provozní účely školy.

Náklady hospodářské činnosti jsou zastoupeny materiálovými náklady, náklady z prodeje zboží, ostatními službami a mzdovými náklady včetně zákonných odvodů a pojištění. Tyto položky jsou po celou dobu hodnoceného období poměrně vyrovnané, v rozmezí od 460 tisíc do 514 tisíc Kč a víceméně odráží i trendovou křivku, kterou lze odvodit z výnosů hospodářské činnosti ve zjišťovaném období.

4.4 Hospodaření s fondy

Střední škola služeb a řemesel ve Stochově má vytvořeny následující peněžní fondy:

- Fond odměn
- Fond kulturních a sociálních potřeb
- Rezervní fond tvořený ze zlepšeného výsledku hospodaření
- Rezervní fond z ostatních titulů
- Fond reprodukce majetku, investiční fond

Samotná tvorba a čerpání fondů je upravena zákonem č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech, ve znění pozdějších předpisů. Mimo tyto legislativní normy se škola řídí i zásadami vlastní vnitřní směrnice pro čerpání fondu kulturních a sociálních potřeb.

Tab. č. 16: Struktura a stav financí fondů SŠSaŘ Stochov, 2010 - 2014

Fond	Stav fondu k 31. 12. v tis. Kč				
	2010	2011	2012	2013	2014
<i>Fond odměn</i>	132,97	99,34	105,01	160,85	139,59
<i>Fond kulturní a sociálních potřeb</i>	226,34	151,44	131,86	105,86	109,53
<i>Rezervní fond ze zlepšeného VH</i>	398,57	346,187	258,33	110,62	219,97
<i>Rezervní fond z ostatních titulů</i>	117,68	148,33	1619,66	999,35	110,57
<i>Fond reprod. majetku – investiční fond</i>	200,49	425,63	243,61	143,22	143,22

Zdroj: Vlastní zpracování dle účetních výkazů SŠSaŘ Stochov, 2015

Fond odměn je tvořen poměrnou částí zlepšeného hospodářského výsledku, která může dosáhnout 80%, nejvýše však do výše 80% stanoveného objemu prostředků na platy tak, jak stanoví příslušná legislativa. Návrh na převod do fondu odměn předkládá škola ke schválení Krajskému úřadu Středočeského kraje. Čerpání z fondu je určeno výhradně k úhradě překročeného závazného limitu financí určených rozpočtem na platy

zaměstnanců. Škola se snaží tento prostředek využívat pouze v nutných případech a spíše se snaží v posledních letech sledovaného období fond udržovat na přijatelné výši.

Fond kulturních a sociálních potřeb je naplňován základním přídělem ve výši 1% z celkového objemu zúčtovaných mezd. Prostředky fondu mohou čerpat zaměstnanci školy v pracovním poměru případně jejich rodinní příslušníci k účelům stanovených vnitřní směrnici školy – tj. na vitamínové preparáty, rehabilitační a rekondiční masáže, rekreace, vstupenky na sportovní aktivity, příspěvek na stravování zaměstnanců.

Rezervní fond ze zlepšeného hospodářského výsledku je tvořen na základě zřizovatelem schváleného návrhu. Příděl je závislý na výši zisku, který škola během roku vytvoří a podílu určeného na převod do fondu odměn.

Poskytnuté finanční dary a příspěvky slouží k tvorbě **rezervní fondu z ostatních titulů**. Finanční dary mohou být přímo účelově vázané na konkrétní čerpání. Škola průběžně ve zjišťovaném období tvoří a čerpá příspěvky tohoto fondu.

Fond reprodukce majetku – investiční fond je zřizován za účelem financování investičních potřeb školy. Zdrojem přídělů tohoto fondu jsou zejména každoroční odpisy dlouhodobého majetku a investiční dotace z rozpočtu zřizovatele. Odpisový plán sestavený školou podléhá schválení ze strany zřizovatele stejně tak, jako plán investic, který naopak obsahuje seznam zamýšlených investičních akcí, které hodlá škola uskutečnit v daném roce a využít investiční fond k následné úhradě nakoupeného investičního majetku, rozsáhlejšími rekonstrukcím či stavebním úpravám.

Významnou změnou do celkového stavu investičního fondu Střední školy služeb a řemesel ve Stochově byl v roce 2010 zásah ze strany zřizovatele školy, který nařídil k 30. červnu 2010 odvod celkového stavu fondu ve výši 580 tisíc Kč. Tímto krokem zřizovatel způsobil škole finanční výpadek, a částečně tak omezil pro příští roky daného období investiční rozvoj.

Stručný přehled o fondech školy SŠSaŘ ve Stochově dokládá tabulka č. 16 v úvodu podkapitoly 4.4.

4.5 Analýza hospodářského výsledku

Hospodářský výsledek je dán rozdílem mezi výnosy a náklady daného subjektu a může být buď kladný, tj. zlepšený hospodářský výsledek, nebo záporný – ztráta.

Vývoj celkového výsledku hospodaření Střední školy služeb a řemesel ve Stochově, dle tabulky č. 17, dosahuje během sledovaného období kladných hodnot – zisku v částkách převyšující stotisícové hodnoty. Z časové řady lze odečíst sestupný trend, který je způsoben postupně se snižujícími hodnotami **výsledku hospodaření z hlavní činnosti**, jež v roce 2014 dosahuje dokonce i záporných hodnot. Ve srovnání s předcházejícím rokem 2013 činí hodnota poklesu ztelných 11266,20%. V porovnání s počátečním rokem 2010 je pokles ještě propastnější.

Ztrátu v roce 2014 ovlivnila kombinace výše nákladů a sníženého neinvestičního příspěvku od zřizovatele, který byl pro rok 2014 stanoven ve výši 4 465,81 tis. Kč, což je zhruba o 55,5 tis. Kč méně, než bylo škole poskytnuto v roce 2013.

Tab. č. 17: Vývoj výsledku hospodaření z hlavní i hosp. činnosti, 2010 - 2014

	Výsledek hospodaření v tis. Kč				
	2010	2011	2012	2013	2014
Celkem	191,00	134,38	175,45	149,35	109,58
<i>Výsledek hospodaření z hlavní činnosti školy</i>	78,00	32,20	40,16	0,71	-79,28
<i>Meziroční změna v %</i>	0	-58,72	24,72	-98,23	-11 266,20
<i>Meziroční rozdíl v tis. Kč</i>	0	-45,80	7,96	-39,45	-79,99
<i>Výsledek hospodaření z hospodářské činnosti školy</i>	113,00	102,18	135,29	148,64	188,86
<i>Meziroční změna v %</i>	0	-9,58	32,40	9,87	27,06
<i>Meziroční rozdíl v tis. Kč</i>	0	-10,82	33,11	13,35	40,22

Zdroj: Vlastní zpracování dle účetních výkazů SŠSaŘ Stochov, 2015

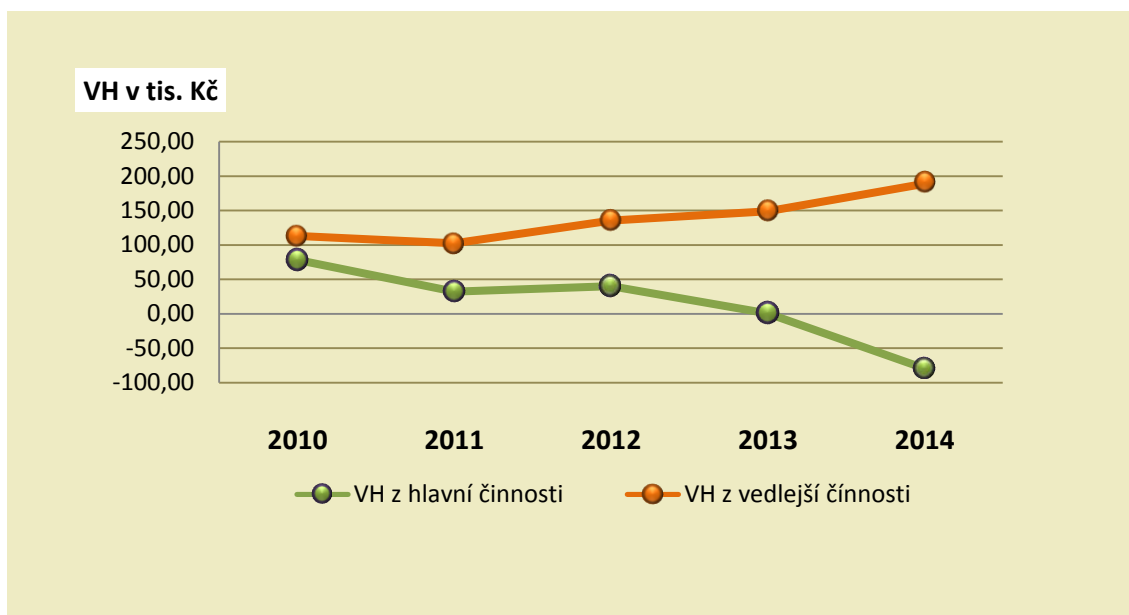
Každoročně se snižující příspěvek zřizovatele na provoz zařízení je ovlivňován mimo jiné provozní náročností vyučovaných oborů, počtem otevíraných oborů i počtem žáků a v neposlední řadě i výší vlastních daňových příjmů a výnosů, jimiž kraj na jednotlivá období disponuje. O celkové situaci v oblasti školství Středočeského kraje svědčí skutečnost, že oproti roku 2012 došlo v roce 2013 k poklesu u krajských škol meziročně o 40 mil. Kč. Tento pokles byl způsoben nižší dotací pro Fond vzdělávání, sportu, volného času a primární prevence, dále nižší dotací na opravy a poníženou dotací na dofinancování projektů. Pokles v řádu 3 mil. byl zaznamenán i v oblasti čerpání investic. Vzhledem k výše uvedeným skutečnostem a v zájmu zachování dosavadní

struktury škol byl Středočeský kraj proto nucen krátit provozní příspěvky všem svým zřizovaným školám.

Velmi nízkou hodnotu hospodářského výsledku z hlavní činnosti škola vykazuje i v roce 2013 a ovlivnily ji tytéž faktory jako u hospodaření v roce 2014 – tj. ponížený neinvestiční příspěvek zřizovatele a vliv nákladů – zejména u položek za energie. Ceny za dodávky energií v posledních třech letech sledovaného období jsou oproti předchozím rokům podstatně vyšší, nemalé jsou i platby za služby. Výsledek hospodaření hlavní činnosti posledních let taktéž snižují vyšší odpisy majetku a výše ostatních nákladů z činnosti.

Naproti tomu **výsledek hospodaření z hospodářské činnosti** vykazuje opačný směr, jak je patrné z následujícího grafického vyjádření.

Obr. č. 6: Porovnání VH SŠSaŘ Stochov z hlavní i hosp. činnosti, 2010 – 2014

Zdroj: Vlastní zpracování dle účetních výkazů SŠSaŘ Stochov, 2015

V posledních čtyřech letech je hospodářskou činností střední školy generován zisk, který je každoročně zvyšován. Od roku 2010 se tento hospodářský výsledek navýšil o 67,13%. Zásadní podíl na tvorbě zisku mají tržby za stravování poskytované cizím strávníkům a za ubytování v prostorách domova mládeže o hlavních prázdninách a víkendech. Cena jednoho oběda poskytovaného cizímu strávníkovi činí 49,-- Kč a počet cizích strávníků se v roce 2014 pohybuje okolo 80 denně. V rámci ubytování

poskytuje škola třílůžkové pokoje se sociálním zařízením za cenu 230,-- Kč za 1 noc, cena při ubytování za dvě a více noci činí 200,-- Kč.

Vytvořený zisk z hospodářské činnosti následně slouží pro zlepšení hlavní činnosti a finance jsou absorbovány především provozními náklady. V roce 2014 byl zisk z hospodářské činnosti použit pro pokrytí ztráty z hlavní činnosti. Součet obou výsledků hospodaření v případě, že dosahuje kladných hodnot, je předmětem návrhu školy na rozdělení zlepšeného HV do rezervního fondu a fondu odměn. Návrh na rozdělení podléhá schválení ze strany zřizovatele, tedy Rady Středočeského kraje a po schválení je zlepšený HV následně přesunut do příslušných fondů školy.

4.6 Vybrané ukazatele finanční analýzy

Pro účely zjištění vývoje hospodaření prostřednictvím vybraných oblastí a některých ukazatelů finanční analýzy byly použity základní finanční sestavy účetních závěrek školy – Rozvahy a Výkazy zisku a ztrát za sledované období. Škola ze zákonných částí účetní závěrky sestavuje ještě výkaz Příloha. Přehled o peněžních tocích a Přehled o změnách vlastního kapitálu škola nesestavuje [2].

4.6.1 Účetní systém školy

Střední škola služeb a řemesel ve Stochově je příspěvkovou organizací a její účetnictví je vedeno v souladu se **zákonem č. 563/1991 Sb.**, o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, **vyhláškou č. 410/2009 Sb.**, kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro některé vybrané účetní jednotky a **Českým účetním standardem pro některé vybrané účetní jednotky č. 701 až č. 710** [6, 9, 11].

Data ze zákonných účetních výkazů, které škola sestavuje, jsou předmětem zjišťování účetních záznamů pro potřeby státu, jež provádí Ministerstvo financí prostřednictvím Centrálního systému účetních informací státu (CSÚIS), který je součástí integrovaného informačního systému státní pokladny ČR, realizovaným a spravovaným Ministerstvem financí ČR. Prováděcí vyhláškou, která stanoví popis a postup předávání výkazů do CSÚIS, je **vyhláška č. 383/2009 Sb.**, o účetních záznamech v technické formě vybraných účetních jednotek a jejich předávání do centrálního systému účetních informací státu a o požadavcích na technické a smíšené formy účetních záznamů (technická vyhláška o účetních záznamech), v platném znění. Kromě těchto výše

uvedených legislativních norem má škola vypracován vlastní **soubor vnitřních směrníc** upravujících postupy a vedení účetnictví v organizaci [10].

Střední škola služeb a řemesel ve Stochově používá pro vedení účetnictví modulární ekonomický a informační systém PROKURIST. Data sestav účetní závěrky (rozvaha, výkaz zisku a ztráty, příloha) zpracovaná v tomto systému, jsou přenášena prostřednictvím programu výkaznictví informačního systému společnosti MÚZO Praha, s.r.o., která je pověřena zpracováváním účetních a finančních výkazů, sumarizací dat a plněním centrálních databází Ministerstva vnitra, do systému CSÚIS.

Účetní závěrku sestavuje škola vždy k 31. 3., 30. 6., 30. 9. a k 31. 12. daného účetního období, kterým je kalendářní rok.

4.6.2 Horizontální a vertikální analýza

V této části práce bude provedena stručná horizontální a vertikální analýza aktiv a pasiv a výkazu zisku a ztráty za období od roku 2010 do 2014. Jelikož Střední škola služeb a řemesel ve Stochově je příspěvkovou organizací a není klasickým subjektem, jehož činnost je založena na dosahování zisku, bude při provádění finanční analýzy brán v potaz neziskový princip školy a budou vybrány pouze takové ukazatele, které mohou následně poskytnout relevantní informace pro hodnocení hospodaření školy.

Tab. č. 18: Horizontální analýza rozvahy SŠSaŘ Stochov, 2010 - 2014

Položka rozvahy	Meziroční změna v %			
	2011/2010	2012/2011	2013/2012	2014/2013
AKTIVA CELKEM	-2,8	-3,10	13,99	-11,96
Stálá aktiva	-0,63	-11,88	11,56	-1,26
Dlouhodobý hmotný majetek	0,63	-11,88	11,56	-1,26
Oběžná aktiva	-13,10	73,28	24,72	-54,32
Zásoby	-2,17	-4,02	6,62	-12,01
Krátkodobé pohledávky	76,68	1090,74	88,72	-93,56
Krátkodobý finanční majetek	-16,72	25,80	-7,79	-16,15
PASIVA CELKEM	-2,8	-3,10	13,99	-11,96
Vlastní kapitál	-0,53	-8,58	8,62	-3,09
Fondy účetní jednotky	8,82	101,42	-35,56	-52,44
Cizí zdroje	-19,51	72,85	53,29	-58,91
Krátkodobé závazky	-19,51	-0,05	11,18	-0,13

Zdroj: Vlastní zpracování dle účetních výkazů SŠSaŘ Stochov, 2015

V uvedené tabulce č. 18 a grafu č. 3 jsou znázorněny změny a podíly nejdůležitějších položek rozvahy a výkazu zisku a ztrát. Celkové podrobné analytické rozborů jsou zachyceny v přílohách A, B, C a D, jež jsou součástí diplomové práce.

Z horizontální analýzy rozvahy (příloha A) je patrné, že celková bilanční suma se v roce 2011 a 2012 snižuje o poměrně nízké procento. V roce 2013 je zaznamenán růst o 13,99% a v roce 2014 dochází meziročně opět k poklesu, tentokrát o 11,96%.

V roce 2013 jsou hodnoty aktiv ovlivněny nárůstem dlouhodobého hmotného majetku o realizované investice (oprava střechy školní jídelny, rekonstrukce podlahy v ředitelně, nákup ruční segmentové ruční ohýbačky) a nárůstem položky ostatních krátkodobých pohledávek, konkrétně dohadných účtů aktivních o pohledávku za Krajským úřadem Středočeského kraje z nároku na investiční dotaci. V roce 2012 činí hodnota dohadných účtů aktivních 2 374, 24 tis. Kč a v roce 2013 činí 5 010,24 tis. Kč. Pokles celkových aktiv v roce 2014 je způsoben snížením dohadných účtů na nulovou hodnotu a současným poklesem stavu finančních prostředků deponovaných na běžném účtu školy v porovnání s uplynulými lety. Citelnější výkyvy v pasivech byly způsobeny realizací investic, které ovlivnily jmění účetní jednotky a fond reprodukce majetku. Na růstu bilanční hodnoty v roce 2013 se příznivě odrazil zvýšený příděl do fondu odměn a naopak pokles v roce 2014 ovlivnilo znatelné čerpání rezervního fondu ze zlepšeného hospodářského výsledku i ostatních titulů. Rezervní fond byl v roce 2012 ovlivněn právě probíhajícími projekty (Evropské peníze Stochovu a projekt Kuchař – číšník) kdy nespotřebované finanční prostředky musely být převedeny do rezervního fondu a čerpány v následujícím roce.

Vertikální analýza rozvahy (příloha B) za zjišťované období podává obraz o zastoupení jednotlivých rozvahových položek na celkové bilanční sumě.

Stálá aktiva zaujímají největší podíl položek aktiv. Hodnoty stálých aktiv se v jednotlivých letech pohybují v rozmezí od 79,93% do 89,30% a jsou zastoupeny zejména dlouhodobým majetkem. Oběžná aktiva tvoří v průměru za sledované období 14,2%. Materiálové zásoby vykazují po celé období téměř stabilní hodnotu – 1,14%. Jedná se o zásoby potravin pro školní jídelnu, zásoby úklidových prostředků a ostatních sledovaných zásob školních potřeb a pomůcek, které jsou každoročně nakupovány víceméně ve stejném objemu. Podíl krátkodobého finančního majetku činí 8,68% až 11,26%.

Na pasivech se nejvíce podílí položky vlastního kapitálu, resp. jmění účetní jednotky v průměru zhruba devadesáti procenty. Fondy tvoří průměrných 2,80 % za období 2010 až 2014. Cizí zdroje představují krátkodobé závazky v hodnotách od 6,73% v roce 2011, do 8,19% v roce 2010.

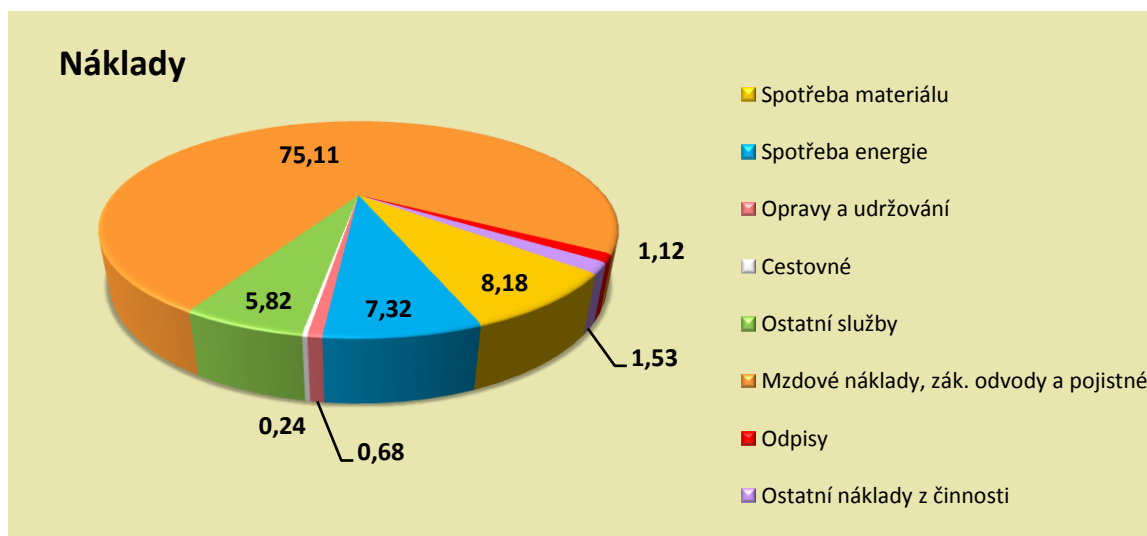
Horizontální analýza výkazu zisku a ztráty (příloha C) sleduje výkyvy ve vývoji celkových nákladů za dané období, kdy se meziroční změna 2011/2010 projevila poklesem ve výši 3,85%, aby byla následující dva roky vystřídána meziročními nárůsty o 3,79% a 3,74% . Rok 2014 je poznamenán snížením o 3,98%. Nutno konstatovat, že zmíněné změny, přestože jsou poměrně nízké, co se procentuálního vyjádření týče, v absolutním vyjádření činí ale nárůst nákladů v roce 2012 proti roku 2011 nezanedbatelných 1 451 395,00 Kč a v roce 2013 o 1 485 852,00 Kč. Tyto zvýšené náklady značně zatěžují stále snižovaný provozní příspěvek od zřizovatele. Náklady byly v tomto období způsobeny nárůstem dodavatelských cen za dodávky energií, především tepla. Současně v roce 2013 byl meziroční nárůst nákladů ovlivněn výší nákladů odpisů dlouhodobého majetku, které oproti roku 2012 vzrostly o 228,66%. Na pozitivním vývoji nákladů v roce 2014 se značnou měrou odrazila provedená úsporná energetická opatření, snížení nákladů na cestovné a drobný dlouhodobý majetek i nižší výdaje na opravy a udržování.

Výnosová část téměř shodně kopíruje trend vývoje celkových nákladů, tj. pokles v mezidobí 2010/2011, růst v po sobě následujících letech a opět pokles v mezidobí 2014/2013.

Níže uvedené grafické znázornění **vertikální analýzy výkazu zisku a ztráty** (příloha D) vyjadřuje průměrné hodnoty nákladových a výnosových položek za sledované období. Podíly jednotlivých druhů nákladů a výnosů nevykazují v časové ose meziročně žádné propastné rozdíly a kolem průměrné hodnoty oscilují maximálně do $\pm 3\%$.

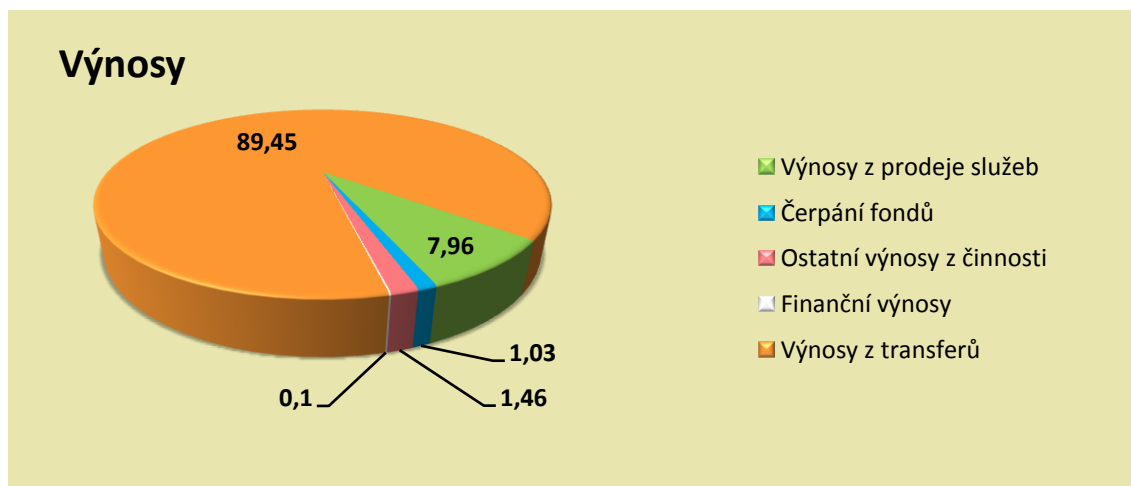
Z nákladových položek tvoří téměř stoprocentní podíl náklady z činnosti, z nichž nejvýznamnější položkou jsou mzdové náklady společně se zákonnými odvody a pojištěním. Výnosy jsou tvořeny z 89% transfery od Krajského úřadu Středočeského kraje (státní a provozní finanční příspěvky) a zbylých 11% pokrývají výnosy z činností – z prodeje služeb a výnosy finanční – přijaté úroky.

Obr. č. 7: Průměrná struktura nákladů SŠSaŘ Stochov v %, 2010 - 2014

Zdroj: Vlastní zpracování dle účetních výkazů SŠSaŘ Stochov, 2015

Obr. č. 8: Průměrná struktura výnosů SŠSaŘ Stochov v %, 2010 - 2014

Zdroj: Vlastní zpracování dle účetních výkazů SŠSaŘ Stochov, 2015

4.6.3 Ostatní ukazatele finanční analýzy

Ukazatele likvidity

Likvidita vyjadřuje schopnost organizace splácet své finanční závazky. Zjišťuje se likvidita běžná, pohotová a okamžitá.

- Běžná likvidita určuje, kolikrát je organizace schopna své závazky splatit v případě, že zpeněží veškerá oběžná aktiva. Doporučené hodnoty se pohybují v rozmezí 1,5 až 2,5. Ukazatel je dán následujícím vztahem:

$$\text{Běžná likvidita} = \text{oběžná aktiva} / \text{krátkodobé závazky}$$

- U pohotové likvidity jsou z oběžných aktiv vyloučeny zásoby, jakožto nejhůře likvidní část aktiv. Optimální výše ukazatele by se měla pohybovat v intervalu 0,8 – 1,00.

$$\text{Pohotová likvidita} = (\text{oběžná aktiva} - \text{zásoby}) / \text{krátkodobé závazky}$$

- Okamžitá likvidita je ukazatel, který bere v úvahu pouze peněžní prostředky, a vyjadřuje tak okamžitou schopnost organizace úhrady svých krátkodobých závazků pomocí finančních prostředků pokladny a běžného účtu.

$$\text{Pohotová likvidita} = \text{finanční majetek} / \text{krátkodobé závazky}$$

Tab. č. 19: Ukazatele likvidity SŠSaŘ Stochov, 2010 - 2014

Položka	Hodnota v tis. Kč				
	2010	2011	2012	2013	2014
Oběžná aktiva	5 736,47	4 985,16	8 638,29	10 773,52	4 921,80
Zásoby	563,10	551,40	529,20	564,22	496,48
Pohotovostní peněžní prostředky	5 037,29	4 195,11	5 278,16	4 867,13	4 081,14
Krátkodobé závazky	4 046,19	3 256,86	3 255,38	3 619,30	3 614,61
Běžná likvidita	1,42	1,53	2,65	2,98	1,36
Pohotová likvidita	1,28	1,36	2,49	2,82	1,22
Okamžitá likvidita	1,24	1,29	1,62	1,34	1,13

Zdroj: Vlastní zpracování dle účetních výkazů SŠSaŘ Stochov, 2015

U všech druhů likvidit SŠSaŘ Stochov ve sledovaném období jsou vykázány hodnoty, jež odpovídají optimálním hodnotám. U pohotové a okamžité likvidity jsou dokonce doporučené hodnoty převyšovány, což u organizací orientujících se na tvorbu zisku znamená neefektivní využívání peněžních prostředků, které by mohly být využity jiným způsobem. V případě příspěvkových organizací, kdy předmětem jejich činnosti není výdělečná činnost, je situace odlišná. Příspěvkové organizace musí mít peněžní

prostředky uloženy na svých běžných účtech a nelze je tedy využít k případnému investování. Pohotová likvidita vykazuje hodnoty téměř shodné s běžnou likviditou - to je dáno zejména celkovým objemem zásob, který je v porovnání s výrobními podniky nevýznamný.

Ukazatele autarkie

Ukazatele autarkie vyjadřují v jaké míře je organizace soběstačná, tj. soběstačnost organizace pokrýt náklady na hlavní činnosti výnosy z hlavní činnosti. Autarkii rozeznáváme buď výnosově nákladovou, nebo příjmově výdajovou. Pro potřeby této práce byla zvolena autarkie na bázi výnosů a nákladů. Optimální hodnota ukazatele je 100% a vyšší. Pokud hodnota výrazně převyšuje optimum, měly by být finanční prostředky využity efektivněji [1].

Autarkie hlavní činnosti na bázi výnosů a nákladů je počítána podle následujícího vzorce.

$$A_{HV-H\check{c}} = \frac{\text{Výnosy hlavní činnosti}}{\text{Náklady hlavní činnosti}} * 100$$

Tab. č. 20: Ukazatel autarkie SŠSaŘ Stochov, 2010 - 2014

	Autarkie – soběstačnost				
	2010	2011	2012	2013	2014
Výnosy (tis. Kč)	39 936,00	38 355,26	39 814,62	41 261,02	39 540,24
Náklady (tis. Kč)	39 858,00	38 323,06	39 774,46	41 260,31	39 619,52
Autarkie (%)	100,20	100,08	100,10	100,00	99,80

Zdroj: Vlastní zpracování dle účetních výkazů SŠSaŘ Stochov, 2015

Střední škola v průběhu let 2010 až 2012 sledovaného období vykazuje hodnoty soběstačnosti těsně nad optimem 100%, v roce 2013 dosahuje stoprocentní soběstačnosti, a dokazuje tím schopnost krytí svých nákladů. V roce 2014 je mírně pod stanovenou hranicí a tato vzniklá disproporce je kryta výnosy z hospodářské činnosti školy.

Ukazatele rentability

Rentabilita hlavní činnosti by měla mít vyrovnaný charakter, na rozdíl od rentability hospodářské činnosti. Tato by měla být z principu zisková. V opačném případě by měla

být hospodářská činnost ukončena. Ukazatel vyjadřuje, kolik procent zisku připadá na 1 korunu vynaložených nákladů – pozitivní je růst ukazatele.

$$\text{Rentabilita nákladů z hosp. čin.} = \frac{\text{Výsledek hospodaření z hosp. činnosti}}{\text{Náklady z hosp. činnosti}} * 100$$

Tab. č. 21: Rentabilita nákladů z hosp. činnosti SŠSaŘ Stochov, 2010 - 2014

	Rentabilita nákladů z hosp. činnosti				
	2010	2011	2012	2013	2014
<i>VH z hosp. činnosti (tis. Kč)</i>	113,00	102,18	135,29	148,64	188,86
<i>Náklady z hosp. činnosti (tis. Kč)</i>	460,00	514,97	463,11	502,81	472,23
<i>Rentabilita nákladů z hosp. čin. (%)</i>	24,56	19,84	29,21	29,56	39,99

Zdroj: Vlastní zpracování dle účetních výkazů SŠSaŘ Stochov, 2015

Z tabulky rentability vyplývá, že hodnota v jednotlivých letech je kladná, pohybuje se v intervalu zhruba od 19% do 40%, přičemž nejnižší byla v roce 2011 a od tohoto roku má rostoucí charakter. Rostoucí hodnota ukazatele rentability potvrzuje vývoj hospodářské činnosti v posledních letech sledovaného období, kdy výnosy rostou a zároveň je vyvíjeno úsilí na optimalizaci nákladů hospodářské činnosti, čímž ve výsledku dochází k růstu zisku z vedlejší činnosti školy.

5 Zhodnocení hospodaření školy a návrh doporučení

Z předešlých analýz oblastí hospodaření Střední školy služeb a řemesel ve Stochově vyplývá, že výnosové zdroje školy jsou tvořeny především státními neinvestičními příspěvky Ministerstva školství mládeže a sportu, které jsou poskytovány prostřednictvím kraje a slouží k úhradám mzdových nákladů, zákonných odvodů a pojištění. Další významnou výnosovou položkou jsou neinvestiční příspěvky na provoz školy od Krajského úřadu Středočeského kraje – zřizovatele školy. Tyto provozní dotace mají znatelnou klesající tendenci, se kterou se škola v posledních letech potýká a na úkor které musí omezovat své rozvojové a investiční aktivity.

V oblasti nákladů se škola snaží přistupovat s ohledem na poskytnuté provozní příspěvky s nejvyšší možnou mírou efektivnosti. V posledních letech jsou patrné výsledky realizovaných úsporných opatření a optimalizací například u cestovného, oprav a udržování, kdy škola provádí pouze akutní opravy a údržbu. Úspora u oprav a udržování z jedné strany šetří momentální finanční prostředky, ale negativním jevem je posouvání problémů do dalších let, kdy budou muset být řešeny a s pravděpodobně větší finanční zátěží, nehledě ke skutečnosti, že nerealizované opravy a údržba majetku přináší různá provozní omezení. Za účelem snížení energetických nákladů byla učiněna taktéž dílčí úsporná opatření, ale vzhledem k nákupu energií musí škola respektovat dodavatelské ceny, zejména u dodávek tepla a vody.

Z analýzy majetkové struktury lze odvodit, že nejvýznamnější zastoupení mají položky stálých aktiv, zejména položka budovy a stavby. Stálá aktiva kromě roku 2013 vykazují sestupnou tendenci, která je zapříčiněna postupným odepisováním dlouhodobého hmotného majetku v souvislosti s pasivní investiční činností školy v důsledku omezených finančních prostředků. Příčinou výrazného poklesu v roce 2012 bylo provedené dooprávkování budov a staveb v důsledku změny Českého účetního standardu č. 708. Škola v posledních obdobích realizuje pouze obnovovací investice. Na částečném výpadku investiční činnosti se odrazil také zřizovatelem nařízený odvod celého zůstatku fondu reprodukce majetku školy v roce 2010 na účet Středočeského kraje.

Značný nárůst u položek krátkodobých pohledávek v roce 2011 a 2012 vyvolaly realizace započatých projektů. Pohledávkám věnuje škola patřičnou pozornost. Jsou vymáhány standardními cestami – telefonické, písemné urgencye a upomínky, osobní

návštěvy. V ostatních případech využívá služeb vlastního právníka, který se na základě uzavřené smlouvy stará o vymáhání pohledávek.

U cizích zdrojů byl vykázán v roce 2012 znatelný nárůst účetní položky Dlouhodobých přijatých záloh na transfery č. 472, kde škola evidovala projekty „Evropské peníze Stochovu“ a „Kuchař – číšník“.

Závazky školy jsou zastoupeny v průměru zhruba sedmi procenty a hodnota věřitelského rizika v roce 2014 činí 7,68%, což představuje nízké riziko zadlužení, a škola tak poskytuje pozitivní informaci svým dodavatelům – věřitelům.

Celkový hospodářský výsledek školy za hlavní i hospodářskou činnost je s výjimkou roku 2014 po celé sledované období kladný a škola dosahuje zisku. Zlepšený výsledek hospodaření z hlavní činnosti sice vykazuje od roku 2010 sestupný trend, v roce 2014 dokonce citelnou ztrátu, ale tento negativní trend je kompenzován rostoucím ziskem v činnosti hospodářské, který pak slouží ke krytí této ztráty. Tento vývoj není právě ideální, jelikož náklady hlavní činnosti by měly být v souladu s jejími výnosy a zisk vytvořený hospodářskou činností by mohl být použit k dalšímu zlepšení a rozvoji školy.

Platební schopnost úhrady svých závazků ve Střední škole služeb a řemesel ve Stochově, měřenou pomocí ukazatelů likvidit, lze hodnotit vzhledem k omezením vyplývajícím z právního postavení školy jako příspěvkové organizace a účelu její neziskové činnosti jako dobrou.

Hospodářská činnost vykovávána školou je rentabilní, s tendencí zvyšujícího se zisku ve sledovaném období, což dokládají výsledky dílčí analýzy rentability nákladů této činnosti.

Provedená finanční analýza dokládá i nespornou silnou stránku školy, kterou je její soběstačnost. Pomocí ukazatelů autarkie bylo zjištěno, že v období let 2010 až 2013 byla soběstačnost těsně nad hranicí 100 %. V roce 2014 její soběstačnost poklesla o 0,20 % pod optimální hranici v důsledku sníženého příspěvku od zřizovatele poskytnutým v roce 2014 škole. Provozní příspěvek od zřizovatele byl v roce 2014 za celé zjišťované období vůbec nejnižší. Pokles mezi rokem 2010 a rokem 2014 činil 16,20%. Toto snížení pak musí škola vyrovnávat ostatními výnosy hlavní činnosti nebo ziskem z činnosti hospodářské.

Střední škola se snaží hospodařit s poskytnutými finančními prostředky zodpovědně a efektivně, jak vyplývá z předchozích rozborů a analýz, a současně hledá také další cesty pro získávání financí na investice, další rozvoj a podporu své činnosti i z jiných zdrojů. Zapojuje se do různých projektů a programů financovaných Krajským úřadem Středočeského kraje, Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy a v neposlední řadě i z fondů EU. I přes veškeré tyto snahy a opatření je možné ještě najít rezervy a možnosti jak některé oblasti hospodaření zefektivnit a zlepšit.

Prioritu bych spatřovala v oblasti získávání nových žáků a její strategii. V období, kdy demografická situace a konkurence v oblasti vzdělávání znesnadňuje nábor nových žáků, by mohl být účinným podpůrným prostředkem přesně formulovaný marketingový plán pro nábor nových žáků, který by respektoval budoucí možný vývoj pracovního trhu a regionální specifika. Dalším faktorem, který je spjat s vývojem struktury trhu práce a následnou poptávkou je skladba oborového portfolia školy a flexibilita při jeho dalším rozšiřování či změnách.

Aby bylo tohoto cíle dosaženo, je zapotřebí zajistit ve škole patřičné podmínky s potenciálem dalšího rozvoje tak, aby se s pomocí moderních vzdělávacích metod a přístupů v interakci s odpovídajícími pomůckami, materiálním a technickým zázemím stala významným regionálním konkurentem. Jelikož snižující se provozní prostředky poskytnuté zřizovatelem k zabezpečení dalšího rozvoje, zejména v oblasti investic a vybavenosti školy, nepostačují, doporučovala bych větší **angažovanost při získávání financí ze strukturálních fondů Evropské unie**. Pro období 2014 až 2020 je připravován Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání. Zde bych viděla možnost získání dotací a zároveň bych neopomíjela ani možnost účastnit se ostatních dotačních a grantových výzev vyhlášených ministerstvy či krajem. Současně bych pokračovala ve vyvíjení tlaku na zřizovatele v rámci dohodovacího řízení, na poskytnutí přiměřeného a opodstatněného provozního příspěvku z krajského rozpočtu tak, aby škola po provozní stránce pouze nestagnovala, ale docházelo k postupnému rozvoji, zlepšení a směřování k modernizaci, pro vytvoření příjemného a podnětného prostředí žákům i zaměstnancům školy.

V samotném hospodaření školy bych viděla potenciál v **lepším využívání vlastního majetku školy**. Řešením by mohl být pronájem tělocvičny v době volna, o prázdninách a víkendech. Ceny za pronájem 1 hodiny školní tělocvičny se v okolí pohybují od 150

Kč (ZŠ Slaný, Politických vězňů 777 – tel. informace) až po 400 Kč (ZŠ Slaný, Rabasova 821 – tel. informace), v závislosti na velikosti a vybavenosti. Další možností se jeví využití volné kapacity vypalovací keramické pece k pronájmu zájmovým kroužkům. U keramických kroužků pořádaných v rámci škol jsou cenové relace za pololetní činnost kroužku stanoveny v průměru na 250 (ZŠ Kladno, Váňova 1438, - webové stránky školy) až cca 400 korun (ZŠ Kladno, C. Boudy 1180 – webové stránky školy). U zájmových aktivit pořádaných komerční sférou (neškolskými subjekty) jsou ceny za keramické kurzy daleko vyšší – řádově i v tisících (například za 6 až 7 hodin 1 700 Kč u www.adrop.cz v Kladně nebo 4 700 Kč za 38 hodin ve Výtvarném atelieru Praha 2, Balbínova 28). U stanovení ceny za pronájem keramické pece by bylo nutné oddělit pouze samotný pronájem keramické pece včetně užívání prostor keramické dílny. Materiál a odborné vedení kroužku by zřejmě SŠSaŘ Stochov neposkytovala.

Možná úspora se jeví u **služeb ostrahy** objektů školy. V současnosti škola využívá externích služeb ostrahy. Roční náklady na stálou bezpečnostní službu představují 240 tis. Kč, ale stálo by za úvahu vzít v potaz vyšší nákladů a škod způsobených případným zrušením této služby v souvislosti s navýšením pojištění školy a současnými náklady na nákup služeb ostrahy. Domnívám se, že náklady na kvalitní pojištění školy proti vandalismu a krádežím by se mohly ročně snížit nejméně o polovinu současně vynakládaných nákladů na bezpečnostní službu.

Za účelem zvýšení produktivní práce žáků by bylo možné opět **otevřít odborné pracoviště kadeřnických a kosmetických služeb** v nedalekém městě Slaný. Nespornou výhodou je skutečnost, že nájemné za pronajaté prostory včetně vodného, stočného a elektrické energie hradí v plné výši Krajský úřad Středočeského kraje. Aby bylo pracoviště rentabilní, musí tržby za produktivní práci poskytovaných služeb převýšit vynaložené náklady. Tržby jsou tedy závislé na vytvořené síti zákazníků. Pro získání patřičné klientely by měla být realizována odpovídající marketingová kampaň – například nabídnutí služeb zaměstnancům firem a organizací v rámci programů péče o pracovníky a to nejen v samotném městě Slaný, ale i v blízkém okolí. Další možností jak nabídnout dané služby je inzerce v místních a regionálních novinách a informačních webech. Předpokládané prvotní náklady na propagaci a marketing by neměly přesáhnout částku 5 tis. Kč. Propagační materiály by mohly být do některých institucí v rámci města Slaný distribuovány samotnými žáky, do blízkého okolí formou

poštovních zásilek. Bezplatné zveřejnění by mohlo proběhnout prostřednictvím měsíčníku Slánská radnice. Domnívám se, že bezplatné zveřejnění by určitě na svých webových stránkách či vývěsních plochách podpořily samotné okolní obce či ostatní veřejné instituce (zdravotní střediska, nemocnice, dům pro seniory, knihovny, sportovní areály, slánské střední školy apod). Nezbytnou podmínkou pro otevření druhého odborného pracoviště je odpovídající počet žáků studujících oborů Kadeřník a Kosmetické služby. Ideálním počtem z hlediska pedagogického odborného dohledu a s přihlédnutím k optimalizaci obslužných míst, je 5 až 8 žáků na jednotlivé pracoviště (kadeřník a kosmetické služby). Získanou klientelu by si měla škola držet zejména kvalitou poskytovaných služeb. Samozřejmě, že zákazníkům musí být známa skutečnost, že tyto služby jsou prováděny žáky, kteří jejich poskytováním získávají potřebnou praxi pro svá budoucí povolání a nemohou být tedy vykonávány v kvalitě zkušených odborníků, ale i přesto by mělo být ze strany pedagogických pracovníků, kteří vedou odborný výcvik, dbáno na co nejkvalitnější plnění. Kladenské středisko odborného výcviku, které škola provozuje a kde poskytuje totožné služby, vykazuje čtvrtletní náklady (I. čtvrtletí roku 2015) ve výši 14 462 Kč a tržby za totéž období činí 43 865 Kč. Slaný oproti Kladnu představuje sice menší potenciál zákazníků, ale i přesto se dá předpokládat ziskovost slánského střediska cca v rozmezí 10 až 15 tisíc Kč za čtvrtletí.

Určitý prostor jak zvýšit výnosy školy se nabízí v hospodářské činnosti v oblasti poskytování **stravování cizím strávníkům**. Současná cena za 1 uvařený oběd odebraný cizím strávníkem činí 49 Kč. Ve srovnání s poskytováním totožných služeb jinými školskými subjekty kladenského a přilehlých regionů se tato cena oběda pohybuje na dolní hranici. Průměrná cena za oběd pro cizí strávníky se u ostatních subjektů pohybuje v rozmezí 55 Kč (Základní škola Kladno, Brjanská 3078 – webové stránky školy) až 58 Kč (Školní jídelna Slaný, Na Sadech 1238 – webové stránky jídelny).

6 Závěr

Diplomová práce se zabývá problematikou definice školství a jeho postavením ve veřejném sektoru a dále vysvětlením způsobu financování školství v České republice se zaměřením na regionální školství. Klíčovou částí práce je analýza financování a hospodaření Střední školy služeb a řemesel ve Stochově s následným zhodnocením ekonomické situace školy a doporučením vhodných opatření směřujících k jejímu zlepšení a zkvalitnění.

Analýza a zhodnocení financování a hospodaření konkrétní střední školy jsou hlavním cílem této práce.

První část práce je věnována teoretickému základu a vysvětlení základních pojmů a principů vzdělávání v ČR. Je stručně zmíněn vývoj od roku 1989 do současnosti spolu s výčtem nejdůležitějších legislativních norem, majících bezprostřední vztah ke školství. Popsány jsou hlavní atributy a dělení vzdělávací soustavy spolu s nastíněním činností spojených s výkonem státní správy a samosprávy ve školské oblasti.

Druhá kapitola se zabývá způsobem a systémem financování českého školství. Vysvětleny jsou rozdíly mezi přímo řízeným a regionálním školstvím a popsány jejich zdroje financování. V této kapitole je také podán přehled o struktuře nákladů školy, o normativním systému, na jehož základě jsou školám a školským zařízením přidělovány finanční prostředky, a ostatních zdrojích získávání financí.

Praktická část je zaměřena na provedení analýzy hospodaření Střední školy služeb a řemesel ve Stochově. Začátek třetí kapitoly představuje konkrétní školu, krátce zmiňuje její historii a současnost a popisuje konkrétní financování školy.

Stěžejní, analytická část, je soustředěna do čtvrté kapitoly, kde je podrobně analyzován rozpočet subjektu, ve kterém jsou stanoveny jak prostředky poskytované státním rozpočtem, tak i prostředky od zřizovatele školy. Objasněny jsou i faktory, které rozpočet školy ovlivňují. Následuje analýza příjmů a výdajů za období od roku 2010 až do roku 2014. Jednotlivé nákladové a výnosové položky jsou analyzovány v druhovém členění zvlášť za hlavní a hospodářskou činnost. Ke konci čtvrté kapitoly je provedena finanční analýza, konkrétně horizontální a vertikální analýza účetních sestav rozvahy a výkazu zisku a ztráty. Současně jsou vypočteny ukazatele likvidity, autarkie a rentability nákladů z hospodářské činnosti.

Zhodnocení závěrů plynoucích z provedených rozborů a analýz jsou uvedena v závěrečné páté kapitole, kde jsou nastíněna i některá možná opatření a doporučení, která by mohla přispět ke zlepšení současné situace.

Provedenou analýzou bylo zjištěno, že škola v daném období nakládala s poskytnutými finančními prostředky hospodárně. Lze konstatovat, že hospodaření Střední školy služeb a řemesel je vyrovnané. Byla též potvrzena skutečnost, že škola je z devadesáti procent zcela závislá na finančních prostředcích poskytovaných z veřejných rozpočtů. Pozitivně lze hodnotit, že i přes snižující se neinvestiční příspěvky od svého zřizovatele vykazuje škola zlepšený hospodářský výsledek, a je tak plně soběstačná. Nicméně pořád existují určité možnosti jak zlepšit hospodaření školy. Prostor pro tato zlepšení poskytuje částečně oblast nákladů a její efektivita, vlastní hospodářská činnost a snaha a aktivita při získávání finančních prostředků mimo primární zdroje veřejných rozpočtů.

7 Seznam tabulek

- Tab. č. 1: Přehled počtu středních škol v ČR dle zřizovatele
- Tab. č. 2: Počet žáků - denní forma SŠ v ČR za všechny zřizovatele v tis.
- Tab. č. 3: Struktura škol regionálního školství v ČR dle zřizovatele - 2012/13
- Tab. č. 4: Rozpočtové zdroje RgŠ pro rok 2014 bez přímo řízených organizací
- Tab. č. 5: Ukazatele krajských normativů pro SOU teoretické vyučování
- Tab. č. 6: Ukazatele krajských normativů pro domovy mládeže
- Tab. č. 7: Ukazatele krajských normativů pro školní jídelny
- Tab. č. 8: Vývoj počtu žáků SŠSaŘ Stochov v oborovém třídění, 2010 – 2014
- Tab. č. 9: Přehled čerpání dotací SŠSaŘ poskytnutých KÚSK, 2010 - 2014
- Tab. č. 10: Výsledek hospodaření doplňkové činnosti a sponzorské dary SŠSaŘ
- Tab. č. 11: Rozpočet přímých výdajů SŠSaŘ Stochov – státní rozpočet, 2010 - 2014
- Tab. č. 12: Vývoj počtu zaměstnanců SŠSaŘ Stochov 2010 – 2014 (stav k 30. 9.)
- Tab. č. 13: Přehled přijatých provozních ONIV od KÚSK, 2010 - 2014
- Tab. č. 14: Příjmy SŠSaŘ Stochov podle druhu výnosů a činností, 2010 - 2014
- Tab. č. 15: Náklady SŠSaŘ podle druhu nákladů a činností, 2010 - 2014
- Tab. č. 16: Struktura a stav financí fondů SŠSaŘ Stochov, 2010 - 2014
- Tab. č. 17: Vývoj výsledku hospodaření z hlavní i hosp. činnosti, 2010 - 2014
- Tab. č. 18: Horizontální analýza rozvahy SŠSaŘ Stochov, 2010 - 2014
- Tab. č. 19: Ukazatele likvidity SŠSaŘ Stochov, 2010 - 2014
- Tab. č. 20: Ukazatel autarkie SŠSaŘ Stochov, 2010 - 2014
- Tab. č. 21: Rentabilita nákladů z hosp. činnosti SŠSaŘ Stochov, 2010 - 2014

8 Seznam obrázků

Obr. č. 1: Základní schéma vzdělávací soustavy v ČR

Obr. č. 2: Schéma toku finančních prostředků do regionálního školství

Obr. č. 3: Střední škola služeb a řemesel Stochov

Obr. č. 4: Vývoj průměrného platu SŠSaŘ Stochov, 2010 - 2014

Obr. č. 5: Vývoj poskytovaných fin. prostředků od MŠMT i KÚSK, 2010 - 2014

Obr. č. 6: Porovnání VH SŠSaŘ Stochov z hlavní i hosp. činnosti, 2010 – 2014

Obr. č. 7: Průměrná struktura nákladů SŠSaŘ Stochov v %, 2010 - 2014

Obr. č. 8: Průměrná struktura výnosů SŠSaŘ Stochov v %, 2010 - 2014

9 Seznam použitých zkratek

CSUIS	Centrální systém účetních informací státu
ČR	Česká republika
DPH	Daň z přidané hodnoty
DSO	Dobrovolný svazek obcí
EU	Evropská unie
FKSP	Fond kulturních a sociálních potřeb
HDP	Hrubý domácí produkt
KÚSK	Krajský úřad Středočeského kraje
LZPS	Listina základních práv a svobod
MP	Mzdové prostředky
MŠ	Mateřská škola
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
NIV	Neinvestiční výdaje
ONIV	Ostatní neinvestiční výdaje
OON	Ostatní osobní náklady
PK	Profesní kvalifikace
RgŠ	Regionální školství
SOŠ	Střední odborná škola
SOU	Střední odborné učiliště
SŠSaŘ	Střední škola služeb a řemesel
SVŠ	Soukromá vysoká škola
VŠ	Vysoká škola
VOŠ	Vyšší odborná škola
VVŠ	Veřejná vysoká škola
ZŠ	Základní škola

10 Seznam použité literatury

Monografie a skripta

- [1] KRAFTOVÁ, Ivana. *Finanční analýza municipální firmy*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2002, 206 s., ISBN 80-7179-778-2
- [2] NOVÁKOVÁ, Štěpánka. *Účetnictví příspěvkových organizací od 1. 1. 2012*. 1. vydání. Praha: INTES, 2012, ISBN 978-80-904560-1-3
- [3] PAVLÁSEK, Vlastimil., KUNEŠOVÁ, Hana., HEJDUKOVÁ, Pavlína. *Veřejné finance a daně*. 2. aktualizované vydání. Plzeň: NAVA, 2009, 208 s., ISBN 978-80-7211-329-3
- [4] PEKOVÁ, Jitka., PILNÝ, Jaroslav., JETMAR, Marek. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. Praha: ASPI a.s., 2008, 712 s., ISBN 978-80-7357-351-5
- [5] ZEMAN, Pavel. *Ekonomika, financování a účetnictví škol, studijní texty*. Praha: ČŠM PedF UK, 2013

Právní předpisy

- [6] *České účetní standardy pro některé účetní jednotky, které vedou účetnictví podle vyhlášky č. 410/2009 Sb., č. 701 až 710, od 1. 1. 2015*
- [7] *Ústavní zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních lidských práv a svobod, ve znění pozdějších předpisů*
- [8] *Vyhláška č. 14/2005 Sb., o předškolním vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů*
- [9] *Vyhláška č. 210/2009 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů*
- [10] *Vyhláška č. 383/2009 Sb., o účetních záznamech v technické formě vybraných účetních jednotek a jejich předávání do centrálního systému účetních informací státu a o požadavcích na technické a smíšené formy účetních záznamů (technická vyhláška o účetních záznamech), ve znění pozdějších předpisů*
- [11] *Zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů*
- [12] *Zákon č. 111/1998 Sb., o vysokých školách, ve znění pozdějších předpisů*
- [13] *Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů*

- [14] *Zákon č. 561/2004 Sb.*, o předškolním, základní, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů

Elektronické dokumenty

- [15] *Kapitola MŠMT*. [online] Praha: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, 2015, Aktualizace 21.2.2015, [cit. 21.2.2015]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/file/33468/>
- [16] *Školská právnická osoba zřízená dobrovolným svazkem obce*. [online] Praha: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, 2015, Aktualizace 21.2.2015, [cit. 21.2.2015]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/file/33944/>
- [17] *Výroční zpráva o stavu a rozvoji vzdělávání v České republice v roce 2013*. [online] Praha: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, 2015, Aktualizace 21.2.2015, [cit. 21.2.2015]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/file/33944>

Internetové stránky

- [18] *Img.firmy*. [online] Praha: Seznam, 2015, Aktualizace 3.3.2015, [cit. 3.3.2015]. Dostupné z: <http://img.firmy.cz/premise/full/201407/1917/06/53caafbb064a3594bc5a0b00?v=1>
- [19] *Historie a současnost*. [online] Stochov: Střední škola služeb a řemesel Stochov, 2015, Aktualizace 3.3.2015, [cit. 3.3.2015]. Dostupné z: <http://www.ssars.cz/skola/historie-a-soucastnost/>
- [20] *Koncepční rámec 2014*. [online] Stochov: Střední škola služeb a řemesel Stochov, 2015, Aktualizace 12.3.2015, [cit. 12.3.2015]. Dostupné z: <http://www.ssars.cz/skola/uredni-dokumenty/>
- [21] *Metodika rozpočtu*. [online] Praha: Krajský úřad Středočeského kraje, 2015, Aktualizace 10.3.2015, [cit. 10.3.2015]. Dostupné z: <http://www.kr-stredocesky.cz/web/skolstvi/ekonomika>
- [22] *Normativní rozpočet pro rok 2014 – krajské školy a zařízení*. [online] Praha: Krajský úřad Středočeského kraje, 2015, Aktualizace 10.3.2015, [cit. 10.3.2015]. Dostupné z: <http://www.kr-stredocesky.cz/web/skolstvi/ekonomika>
- [23] *Policejní akademie České republiky*. [online] Praha: Policejní akademie České republiky, 2015, Aktualizace 6.2.2015, [cit. 6.2.2015]. Dostupné z: http://www.polac.cz/g2/view.php?o_skole/index.html

- [24] *Postsekundární odborné vzdělávání*. [online] Praha: Národní ústav pro vzdělávání, 2015, Aktualizace 4.2.2015, [cit. 4.2.2015]. Dostupné z: <http://www.nuv.cz/vystupy/postsekundarni-odborne-vzdelavani>
- [25] *Průřezové statistiky*. [online] Praha: Český statistický úřad, 2015, Aktualizace 21.2.2015, [cit. 21.2.2015]. Dostupné z: <http://apl.czso.cz/pll/eutab/html.h>
- [26] *Republikové normativy škol a školských zařízení zřizovaných obcemi a kraji*. [online] Praha: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, 2015, Aktualizace 21.2.2015, [cit. 21.2.2015]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/ekonomika-skolstvi/republikove-normativy-skol-a-skolskych-zarizeni-zrizovanych-5>
- [27] *Sčítání lidí, domů a bytů 2011*. [online] Praha: Český statistický úřad, 2015, Aktualizace 11.3.2015, [cit. 11.3.2015]. Dostupné z: <http://www.scitani.cz/csu/2014edicniplan.nsf/p/130052-14>
- [28] *Statistická ročenka školství – soubor ekonomických ukazatelů*. [online] Praha: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, 2015, Aktualizace 21.2.2015, [cit. 21.2.2015]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/statistika-skolstvi/statisticka-rocenka-skolstvi-soubor-ekonomickych-ukazatelu-5>
- [29] *Město Stochov*. [online] Stochov: Město Stochov, 2015, Aktualizace 3.3.2015, [cit. 3.3.2015]. Dostupné z: <http://www.stochov.cz/>
- [30] *Strategické a koncepční dokumenty*. [online] Praha: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, 2015, Aktualizace 3.2.2015, [cit. 3.2.2015]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-c.r/strategie-a-koncepcni-dokumenty-cerven-2009>
- [31] *Strukturální fondy*. [online] Praha: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, 2015, Aktualizace 3.3.2015, [cit. 3.3.2015]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/strukturalni-fondy/op-vvv>
- [32] *Univerzita obrany Brno*. [online] Brno: Univerzita obrany Brno, 2015, Aktualizace 4.2.2015, [cit. 4.2.2015]. Dostupné z: http://www.unob.cz/univerzita/Stranky/zakladni_fakta_skoly.aspx
- [33] *Úřední dokumenty*. [online] Stochov: Střední škola služeb a řemesel Stochov, 2015, Aktualizace 3.3.2015, [cit. 3.3.2015]. Dostupné z: <http://www.ssars.cz/skola/uredni-dokumenty/>
- [34] *Výkonová data o školách a školských zařízeních*. [online] Praha: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, 2015, Aktualizace 6.2.2015, [cit. 6.2.2015]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/statistika-skolstvi/vykonova-data-o-skolach-a-skolskych-zarizenich>

- [35] *Výroční zpráva*. [online] Stochov: Střední škola služeb a řemesel Stochov, 2015, Aktualizace 10.3.2015, [cit. 10.3.2015]. Dostupné z: <http://www.ssars.cz/skola/vyrocní-zprava/>
- [36] *Vysoké školství*. [online] Praha: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, 2015, Aktualizace 6.2.2015, [cit. 6.2.2015]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/vysoke-skolstvi>

11 Seznam příloh

Příloha A: Horizontální analýzy rozvahy

Příloha B: Vertikální analýza rozvahy

Příloha C: Horizontální analýza výkazu zisku a ztrát

Příloha D: Vertikální analýza výkazu zisku a ztrát

Příloha A: Horizontální analýza rozvahy

Kč	2010	2011	Index 11/10	2012	Index 12/11	2013	Index 13/12	2014	Index 14/13
AKTIVA CELKEM	49 388 390,76	48 360 697,35	-2,08	46 862 977,73	-3,10	53 417 338,87	13,99	47 030 122,05	-11,96
STÁLÁ AKTIVA	43 651 916,43	43 375 540,43	-0,63	38 224 689,26	-11,88	42 643 821,43	11,56	42 108 323,43	-1,26
Dlouhodobý nehmotný majetek	0,00	0,00		0,00		0,00		0,00	
Software	0,00	0,00		0,00		0,00		0,00	
Drobný dlouhodobý nehmotný majetek	0,00	0,00		0,00		0,00		0,00	
Dlouhodobý hmotný majetek	43 651 916,43	43 375 540,43	-0,63	38 224 689,26	-11,88	42 643 821,43	11,56	42 108 323,43	-1,26
Pozemky	788 845,00	788 845,00	0,00	788 845,00	0,00	788 845,00	0,00	788 845,00	0,00
Stavby (netto)	42 388 487,43	42 327 167,43	-0,14	37 184 027,26	-12,15	41 621 951,43	11,94	40 978 055,43	-1,55
Samostatné movité věci a soubory	474 584,00	259 528,00	-45,31	251 817,00	-2,97	233 025,00	-7,46	341 423,00	46,52
Drobný dlouhodobý hmotný majetek	0,00	0,00		0,00		0,00		0,00	
OBĚŽNÁ AKTIVA	5 736 474,33	4 985 156,92	-13,10	8 638 288,47	73,28	10 773 517,44	24,72	4 921 798,62	-54,32
Zásoby	563 607,47	551 395,86	-2,17	529 203,28	-4,02	564 220,97	6,62	496 480,58	-12,01
Materiál na skladě	562 070,97	549 859,36	-2,17	527 739,78	-4,02	564 220,97	6,91	496 480,58	-12,01
Výrobky	1 536,50	1 536,50	0,00	1 463,50	-4,75	0,00	-100,00	0,00	
Krátkodobé pohledávky	134 550,09	237 724,31	76,68	2 830 672,36	1 090,74	5 342 162,48	88,72	344 176,95	-93,56
Odběratelé	22 935,17	34 484,37	50,36	101 272,77	193,68	159 534,17	57,53	77 704,49	-51,29
Krátkodobé poskytnuté zálohy	3 472,72	56 517,00	1 527,46	111 400,00	97,11	30 392,00	-72,72	17 180,00	-43,47
Pohledávky za zaměstnanci	50 122,50	36 549,50	-27,08	17 763,50	-51,40	24 311,50	36,86	20 364,50	-16,24
Náklady příštích období	53 551,70	64 650,83	20,73	106 844,00	65,26	117 682,50	10,14	83 230,96	-29,27
Příjmy příštích období	0,00	44 631,61		117 771,29	163,87	0,00	-100,00	52 715,00	
Dohadné účty aktivní	0,00	0,00		2 374 243,80		5 010 242,31	111,02	0,00	-100,00
Ostatní krátkodobé pohledávky	4 468,00	891,00	-80,06	1 377,00	54,55	0,00	-100,00	92 982,00	
Krátkodobý finanční majetek	5 038 316,77	4 196 036,75	-16,72	5 278 412,83	25,80	4 867 133,99	-7,79	4 081 141,09	-16,15
Jiné běžné účty	0,00	5 494,12		40 228,71	632,21	0,00	-100,00	0,00	
Běžný účet	4 720 421,59	3 987 395,15	-15,53	4 918 782,64	23,36	4 580 107,75	-6,89	3 822 355,74	-16,54
Běžný účet FKSP	165 960,18	124 790,48	-24,81	117 941,48	-5,49	83 356,12	-29,32	89 315,47	7,15
Ceniny	1 035,00	925,00	-10,63	253,00	-72,65	0,00	-100,00	0,00	
Pokladna	150 900,00	77 432,00	-48,69	201 207,00	159,85	203 670,12	1,22	169 469,88	-16,79
PASIVA CELKEM	49 388 390,76	48 360 697,35	-2,08	46 862 977,73	-3,10	53 417 338,87	13,99	47 030 122,05	-11,96
VLASTNÍ KAPITÁL	45 342 205,71	45 103 835,79	-0,53	41 233 353,45	-8,58	44 787 799,79	8,62	43 415 516,33	-3,06
Jméni účetní jednotky a upravující polož.	44 074 909,03	43 798 533,03	-0,63	38 699 419,86	-11,64	43 118 552,03	11,42	42 583 054,03	-1,24
Jméni účetní jednotky	44 126 647,03	43 850 271,03	-0,63	43 781 240,03	-0,16	43 118 552,03	-1,51	42 583 054,03	-1,24
Oceňovací rozdíly při změně metody	-51 738,00	-51 738,00	0,00	-5 081 820,17	9 722,22	0,00	-100,00	0,00	
Fondy účetní jednotky	1 076 044,91	1 170 924,98	8,82	2 358 483,90	101,42	1 519 895,64	-35,56	722 877,57	-52,44
Fond odměn	132 968,65	99 345,65	-25,29	105 012,65	5,70	160 847,65	53,17	139 586,65	-13,22
Fond kulturních a sociálních potřeb	226 337,18	151 438,48	-33,09	131 865,48	-12,92	105 858,12	-19,72	109 528,47	3,47
Rezervní fond ze zlepšeného VH	398 570,06	346 186,83	-13,14	258 328,99	-25,38	110 622,36	-57,18	219 974,48	98,85
Rezervní fond z ostatních titulů	117 676,12	148 326,12	26,05	1 619 663,00	991,96	999 350,35	-38,30	110 570,81	-88,94
Fond reprodukce majetku, investiční f.	200 492,90	425 627,90	112,29	243 613,78	-42,76	143 217,16	-41,21	143 217,16	0,00
Výsledek hospodaření	191 251,77	134 377,78	-29,74	175 449,69	30,56	149 352,12	-14,87	109 584,73	-26,63
Výsledek hospodaření běž. účet. období	191 251,77	134 377,78	-29,74	175 449,69	30,56	149 352,12	-14,87	109 584,73	-26,63
CIZÍ ZDROJE	4 046 185,05	3 256 861,56	-19,51	5 629 624,28	72,85	8 629 539,08	53,29	3 614 605,72	-58,11
Dlouhodobé závazky	0,00	0,00		2 374 243,80		5 010 242,31	111,02	0,00	-100,00
Dlouhodobé přijaté zálohy na transfery	0,00	0,00		2 374 243,80		5 010 242,31	111,02	0,00	-100,00
Krátkodobé závazky	4 046 185,05	3 256 861,56	-19,51	3 255 380,48	-0,05	3 619 296,77	11,18	3 614 605,72	-0,13
Jiné krátkodobé půjčky	0,00	0,00		158 000,00		0,00		0,00	
Dodavatelé	238 969,69	139 388,46	-41,67	187 646,48	34,62	126 332,09	-32,68	297 368,89	135,39
Krátkodobé přijaté zálohy	65 305,00	99 394,00	52,20	183 733,00	84,85	114 082,00	-37,91	628 350,60	450,79
Zaměstnanci	43 970,00	4 800,00	-89,08	37 011,00	671,06	22 472,00	-39,28	43 518,00	93,65
Jiné závazky vůči zaměstnancům	1 719 127,00	1 591 906,00	-7,40	1 425 546,00	-10,45	1 610 573,00	12,98	1 530 234,00	-4,99
Zúčt. s institucemi SZ a ZP	998 764,00	927 133,00	-7,17	819 366,00	-11,62	903 383,00	10,25	626 074,00	-30,70
Jiné přímé daně	240 914,00	220 012,00	-8,68	165 202,00	-24,91	224 431,00	35,85	213 427,00	-4,90
Závazky k územním rozpočtům	1 200,00	1 200,00	0,00	1 200,00	0,00	8 710,00	625,83	9 815,00	12,69
Výdaje příštích období	11 470,00	9 983,00	-12,96	12 016,00	20,36	13 384,00	11,38	155 487,23	1 061,74
Výnosy příštích období	45 000,00	42 299,00	-6,00	37 469,00	-11,42	41 400,00	10,49	63 980,00	54,54
Dohadné účty pasivní	613 590,36	159 147,10	-24,06	193 782,00	21,76	520 141,52	168,42	22 000,00	-95,77
Ostatní krátkodobé závazky	67 875,00	61 599,00	-9,25	34 409,00	-44,14	34 388,16	-0,06	24 351,00	-29,19

Příloha B: Vertikální analýza rozvahy

Kč	2010	Podíl v %	2011	Podíl v %	2012	Podíl v %	2013	Podíl v %	2014	Podíl v %
AKTIVA CELKEM	49 388 390,76	100,00	48 360 697,35	100,00	46 862 977,73	100,00	53 417 338,87	100,00	47 030 122,05	100,00
STÁLÁ AKTIVA	43 651 916,43	88,38	43 375 540,43	89,69	38 224 689,26	81,57	42 643 821,43	79,83	42 108 323,43	89,53
Dlouhodobý nehmotný majetek	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Software	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Drobný dlouhodobý nehmotný majetek	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Dlouhodobý hmotný majetek	43 651 916,43	88,38	43 375 540,43	89,69	38 224 689,26	81,57	42 643 821,43	79,83	42 108 323,43	89,53
Pozemky	788 845,00	1,60	788 845,00	1,63	788 845,00	1,68	788 845,00	1,48	788 845,00	1,68
Stavby (netto)	42 388 487,43	85,83	42 327 167,43	87,52	37 184 027,26	79,35	41 621 951,43	77,92	40 978 055,43	87,13
Samostatné movité věci a soubory	474 584,00	0,96	259 528,00	0,54	251 817,00	0,54	233 025,00	0,44	341 423,00	0,73
Drobný dlouhodobý hmotný majetek	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
OBĚŽNÁ AKTIVA	5 736 474,33	11,62	4 985 156,92	10,31	8 638 288,47	18,43	10 773 517,44	20,17	4 921 798,62	10,47
Zásoby	563 607,47	1,14	551 395,86	1,14	529 203,28	1,13	564 220,97	1,06	496 480,58	1,06
Materiál na skladě	562 070,97	1,14	549 859,36	1,14	527 739,78	1,13	564 220,97	1,06	496 480,58	1,06
Výrobky	1 536,50	0,00	1 536,50	0,00	1 463,50	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Krátkodobé pohledávky	134 550,09	0,27	237 724,31	0,49	2 830 672,36	6,04	5 342 162,48	10,00	344 176,95	0,73
Odběratelé	22 935,17	0,05	34 484,37	0,07	101 272,77	0,22	159 534,17	0,30	77 704,49	0,17
Krátkodobé poskytnuté zálohy	3 472,72	0,01	56 517,00	0,12	111 400,00	0,24	30 392,00	0,06	17 180,00	0,04
Pohledávky za zaměstnanci	50 122,50	0,10	36 549,50	0,08	17 763,50	0,04	24 311,50	0,05	20 364,50	0,04
Náklady přístích období	53 551,70	0,11	64 650,83	0,13	106 844,00	0,23	117 682,50	0,22	83 230,96	0,18
Příjmy přístích období	0,00	0,00	44 631,61	0,09	117 771,29	0,25	0,00	0,00	52 715,00	0,11
Dohadné účty aktivní	0,00	0,00	0,00	0,00	2 374 243,80	5,07	5 010 242,31	9,38	0,00	0,00
Ostatní krátkodobé pohledávky	4 468,00	0,01	891,00	0,00	1 377,00	0,00	0,00	0,00	92 982,00	0,20
Krátkodobý finanční majetek	5 038 316,77	10,20	4 196 036,75	8,68	5 278 412,83	11,26	4 867 133,99	9,11	4 081 141,09	8,68
Jiné běžné účty	0,00	0,00	5 494,12	0,01	40 228,71	0,09	0,00	0,00	0,00	0,00
Běžný účet	4 720 421,59	9,56	3 987 395,15	8,25	4 918 782,64	10,50	4 580 107,75	8,57	3 822 355,74	8,13
Běžný účet FKSP	165 960,18	0,34	124 790,48	0,26	117 941,48	0,25	83 356,12	0,16	89 315,47	0,19
Ceniny	1 035,00	0,00	925,00	0,00	253,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Pokladna	150 900,00	0,31	77 432,00	0,16	201 207,00	0,43	203 670,12	0,38	169 469,88	0,36
PASIVA CELKEM	49 388 390,76	100,00	48 360 697,35	100,00	46 862 977,73	100,00	53 417 338,87	100,00	47 030 122,05	100,00
VLASTNÍ KAPITÁL	45 342 205,71	91,81	45 103 835,79	93,27	41 233 353,45	87,99	44 787 799,79	83,85	43 415 516,33	92,31
Jméni účetní jednotky a upravující položky	44 074 909,03	89,24	43 798 533,03	90,57	38 699 419,86	82,58	43 118 552,03	80,72	42 583 054,03	90,54
Jméni účetní jednotky	44 126 647,03	89,35	43 850 271,03	90,67	43 781 240,03	93,42	43 118 552,03	80,72	42 583 054,03	90,54
Oceňovací rozdíly při změně metody	-51 738,00	-0,10	-51 738,00	-0,11	-5 081 820,17	-10,84	0,00	0,00	0,00	0,00
Fondy účetní jednotky	1 076 044,91	2,18	1 170 924,98	2,42	2 358 483,90	5,03	1 519 895,64	2,85	722 877,57	1,54
Fond odměn	132 968,65	0,27	99 345,65	0,21	105 012,65	0,22	160 847,65	0,30	139 586,65	0,30
Fond kulturních a sociálních potřeb	226 337,18	0,46	151 438,48	0,31	131 865,48	0,28	105 858,12	0,20	109 528,47	0,23
Rezervní fond ze zlepšeného VH	398 570,06	0,81	346 186,83	0,72	258 328,99	0,55	110 622,36	0,21	219 974,48	0,47
Rezervní fond z ostatních titulů	117 676,12	0,24	148 326,12	0,31	1 619 663,00	3,46	999 350,35	1,87	110 570,81	0,24
Fond reprodukce majetku, investiční f.	200 492,90	0,41	425 627,90	0,88	243 613,78	0,52	143 217,16	0,27	143 217,16	0,30
Výsledek hospodaření	191 251,77	0,39	134 377,78	0,28	175 449,69	0,37	149 352,12	0,28	109 584,73	0,23
Výsledek hospodaření běž. účt. období	191 251,77	0,39	134 377,78	0,28	175 449,69	0,37	149 352,12	0,28	109 584,73	0,23
ČIZÍ ZDROJE	4 046 185,05	8,19	3 256 861,56	6,73	5 629 624,28	12,01	8 629 539,08	16,15	3 614 605,72	7,69
Dlouhodobé závazky	0,00	0,00	0,00	0,00	2 374 243,80	5,07	5 010 242,31	9,38	0,00	0,00
Dlouhodobé přijaté zálohy na transfery	0,00	0,00	0,00	0,00	2 374 243,80	5,07	5 010 242,31	9,38	0,00	0,00
Krátkodobé závazky	4 046 185,05	8,19	3 256 861,56	6,73	3 255 380,48	6,95	3 619 296,77	6,78	3 614 605,72	7,69
Jiné krátkodobé půjčky	0,00	0,00	0,00	0,00	158 000,00	0,34	0,00	0,00	0,00	0,00
Dodavatelé	238 969,69	0,48	139 388,46	0,29	187 646,48	0,40	126 332,09	0,24	297 368,89	0,63
Krátkodobé přijaté zálohy	65 305,00	0,13	99 394,00	0,21	183 733,00	0,39	114 082,00	0,21	628 350,60	1,34
Zaměstnanci	43 970,00	0,09	4 800,00	0,01	37 011,00	0,08	22 472,00	0,04	43 518,00	0,09
Jiné závazky vůči zaměstnancům	1 719 127,00	3,48	1 591 906,00	3,29	1 425 546,00	3,04	1 610 573,00	3,02	1 530 234,00	3,25
Zúčt. s institucemi SZ a ZP	998 764,00	2,02	927 133,00	1,92	819 366,00	1,75	903 383,00	1,69	626 074,00	1,33
Jiné přímé daně	240 914,00	0,49	220 012,00	0,45	165 202,00	0,35	224 431,00	0,42	213 427,00	0,45
Závazky k územním rozpočtům	1 200,00	0,00	1 200,00	0,00	1 200,00	0,00	8 710,00	0,02	9 815,00	0,02
Výdaje přístích období	11 470,00	0,02	9 983,00	0,02	12 016,00	0,03	13 384,00	0,03	155 487,23	0,33
Výnosy přístích období	45 000,00	0,09	42 299,00	0,09	37 469,00	0,08	41 400,00	0,08	63 980,00	0,14
Dohadné účty pasivní	613 590,36	1,24	159 147,10	0,33	193 782,00	0,41	520 141,52	0,97	22 000,00	0,05
Ostatní krátkodobé závazky	67 875,00	0,14	61 599,00	0,13	34 409,00	0,07	34 388,16	0,06	24 351,00	0,05

Příloha C: Horizontální analýza výkazu zisku a ztrát

Položka	2010	2011	Index 11/10	2012	Index 12/11	2013	Index 13/12	2014	Index 14/13
NÁKLADY CELKEM	39 858 000,00	38 323 061,57	-3,85	39 774 456,14	3,79	41 260 308,56	3,74	39 618 523,94	-3,98
Náklady z činnosti	39 858 000,00	38 302 986,65	-3,90	39 774 456,14	3,84	41 259 098,36	3,73	39 618 185,53	-3,98
Spotřeba materiálu	3 512 000,00	3 770 974,21	7,37	3 106 205,49	-17,63	3 000 689,61	-3,40	2 843 064,33	-5,25
Spotřeba energie	2 459 000,00	2 264 605,52	-7,91	3 081 153,90	36,06	3 625 274,90	17,66	3 161 340,37	-12,80
Prodané zboží	0,00	0,00		0,00		0,00		4 958,71	
Aktivace DM	0,00	0,00		-26 800,00		15 693,78	-158,56	-19 600,00	-224,89
Aktivace oběžného maj.	0,00	0,00		0,00		-54 000,00		0,00	-100,00
Opravy a udržování	399 000,00	325 207,20	-18,49	242 565,28	-25,41	221 688,00	-8,61	165 625,20	-25,29
Cestovné	112 000,00	109 813,00	-1,95	79 560,00	-27,55	97 702,68	22,80	67 175,18	-31,25
Náklady na reprezentaci	7 000,00	9 062,16	29,46	4 385,13	-51,61	6 692,61	52,62	5 876,91	-12,19
Ostatní služby	2 349 000,00	2 395 604,78	1,98	2 673 280,09	11,59	1 949 426,97	-27,08	2 190 150,12	12,35
Mzdové náklady	22 132 000,00	21 545 396,00	-2,65	21 688 778,00	0,67	23 268 082,00	7,28	22 277 391,00	-4,26
Zákonné soc. pojištění	7 420 000,00	7 208 887,00	-2,85	7 215 085,00	0,09	7 621 369,00	5,63	7 274 124,00	-4,56
Jiné sociální pojištění	0,00	0,00		89 351,00		94 393,00	5,64	90 050,00	-4,60
Zákonné soc. náklady	436 000,00	210 441,00	-51,73	209 479,00	-0,46	212 669,00	1,52	233 425,43	9,76
Jiné sociální náklady	41 000,00	101 806,51	148,31	23 666,33	-76,75	17 987,82	-23,99	0,00	-100,00
Jiné daně a poplatky	14 000,00	6 900,00	-50,71	4 000,00	-42,03	3 000,00	-25,00	4 500,00	50,00
Dary	457 000,00	0,00	-100,00	0,00		0,00		0,00	
Prodaný materiál	3 000,00	2 654,52	-11,52	3 251,48	22,49	3 860,65	18,74	4 286,70	11,04
Manka a škody	0,00	3 193,95		38 602,00	1 108,60	0,00	-100,00	0,00	
Odpisy DM	432 000,00	276 376,00	-36,02	201 631,00	-27,04	662 688,00	228,66	665 398,00	0,41
Tvorba a zúčt. opr. položek	0,00	620,80		931,20	50,00	1 552,00	66,67	0,00	-100,00
Náklady z vyřaz. pohledávek	0,00	0,00		22 629,00			-100,00	0,00	
Náklady z DDHM	0,00	0,00		1 077 397,65		442 438,00	-58,93	162 103,94	-63,36
Ostatní náklady z činnosti	85 000,00	71 444,00	-15,95	39 304,59	-44,99	67 890,34	72,73	488 315,64	619,27
Finanční náklady	0,00	20 074,92		0,00	-100,00	1 210,20		0,00	-100,00
Ostatní finanční náklady	0,00	20 074,92		0,00	-100,00	0,00		0,00	
Kurzové ztráty	0,00	0,00		0,00		1 210,20		0,00	-100,00
VÝNOSY CELKEM	39 936 000,00	38 355 263,64	-3,96	39 814 615,46	3,80	41 261 017,56	3,63	39 540 239,54	-4,17
Výnosy z činností	4 085 000,00	3 834 013,30	-6,14	4 330 939,45	12,96	4 322 744,61	-0,19	4 221 671,19	-2,34
Výnosy z prodeje služeb	3 292 000,00	3 292 320,00	0,01	3 404 992,40	3,42	3 084 211,00	-9,42	2 755 689,13	-10,65
Aktivace materiálu a zboží	0,00	35 200,00		0,00	-100,00	0,00		0,00	
Výnosy z prodaného zboží	0,00	0,00		0,00		0,00		1 107,00	
Výnosy z prodeje materiálu	0,00	2 920,00		3 497,00	19,76	2 637,00	-24,59	3 655,00	38,60
Čerpání fondů	635 000,00	382 755,00	-39,72	486 214,36	27,03	460 254,63	-5,34	77 261,00	-83,21
Ostatní výnosy z činnosti	158 000,00	120 818,30	-23,53	436 235,69	261,07	775 641,98	77,80	1 383 959,06	78,43
Finanční výnosy	43 000,00	33 069,77	-23,09	67 357,44	103,68	50 722,46	-24,70	7 468,85	-85,28
Úroky	43 000,00	31 632,38	-26,44	27 441,34	-13,25	16 118,46	-41,26	7 044,33	-56,30
Kurzové zisky	0,00	1 437,39		1 697,10	18,07	0,00	-100,00	424,52	
Ostatní finanční výnosy	0,00	0,00		38 219,00		34 604,00	-9,46	0,00	-100,00
Výnosy z transferů	35 808 000,00	34 488 180,57	-3,69	35 416 318,57	2,69	36 887 550,49	4,15	35 311 099,50	-4,27
Výnosy úz. rozpočtů z transf.	35 808 000,00	34 488 180,57	-3,69	35 416 318,57	2,69	36 887 550,49	4,15	35 311 099,50	-4,27
Výsledek hospodaření	78 000,00	32 202,07	-58,72	40 159,32	24,71	709,00	-98,23	-79 284,40	-11 282,57

Příloha D: Vertikální analýza výkazu zisku a ztrát

Položka	2010	Podíl v %	2011	Podíl v %	2012	Podíl v %	2013	Podíl v %	2014	Podíl v %
NÁKLADY CELKEM	39 858 000,00	100,00	38 323 061,57	100,00	39 774 456,14	100,00	41 260 308,56	100,00	39 619 523,94	100,00
Náklady z činnosti	39 858 000,00	100,00	38 302 986,65	99,95	39 774 456,14	100,00	41 259 098,36	100,00	39 618 185,53	100,00
Spotřeba materiálu	3 512 000,00	8,81	3 770 974,21	9,84	3 106 205,49	7,81	3 000 689,61	7,27	2 843 064,33	7,18
Spotřeba energie	2 459 000,00	6,17	2 264 605,52	5,91	3 081 153,90	7,75	3 625 274,90	8,79	3 161 340,37	7,98
Prodané zboží	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	4 958,71	0,01
Aktivace DM	0,00	0,00	0,00	0,00	-26 800,00	-0,07	15 693,78	0,04	-19 600,00	-0,05
Aktivace oběžného maj.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-54 000,00	-0,13	0,00	0,00
Opravy a udržování	399 000,00	1,00	325 207,20	0,85	242 565,28	0,61	221 688,00	0,54	165 625,20	0,42
Cestovné	112 000,00	0,28	109 813,00	0,29	79 560,00	0,20	97 702,68	0,24	67 175,18	0,17
Náklady na reprezentaci	7 000,00	0,02	9 062,16	0,02	4 385,13	0,01	6 692,61	0,02	5 876,91	0,01
Ostatní služby	2 349 000,00	5,89	2 395 604,78	6,25	2 673 280,09	6,72	1 949 426,97	4,72	2 190 150,12	5,53
Mzdové náklady	22 132 000,00	55,53	21 545 396,00	56,22	21 688 778,00	54,53	23 268 082,00	56,39	22 277 391,00	56,23
Zákonné soc. pojištění	7 420 000,00	18,62	7 208 887,00	18,81	7 215 085,00	18,14	7 621 369,00	18,47	7 274 124,00	18,36
Jiné sociální pojištění	0,00	0,00	0,00	0,00	89 351,00	0,22	94 393,00	0,23	90 050,00	0,23
Zákonné soc. náklady	436 000,00	1,09	210 441,00	0,55	209 479,00	0,53	212 669,00	0,52	233 425,43	0,59
Jiné sociální náklady	41 000,00	0,10	101 806,51	0,27	23 666,33	0,06	17 987,82	0,04	0,00	0,00
Jiné daně a poplatky	14 000,00	0,04	6 900,00	0,02	4 000,00	0,01	3 000,00	0,01	4 500,00	0,01
Dary	457 000,00	1,15	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Prodaný materiál	3 000,00	0,01	2 654,52	0,01	3 251,48	0,01	3 860,65	0,01	4 286,70	0,01
Manka a škody	0,00	0,00	3 193,95	0,01	38 602,00	0,10	0,00	0,00	0,00	0,00
Odpisy DM	432 000,00	1,08	276 376,00	0,72	201 631,00	0,51	662 688,00	1,61	665 398,00	1,68
Tvorba a zúčt. opr. polož.	0,00	0,00	620,80	0,00	931,20	0,00	1 552,00	0,00	0,00	0,00
Náklady z výřaz. pohledů	0,00	0,00	0,00	0,00	22 629,00	0,06	0,00	0,00	0,00	0,00
Náklady z DDHM	0,00	0,00	0,00	0,00	1 077 397,65	2,71	442 438,00	1,07	162 103,94	0,41
Ostatní náklady z činnosti	85 000,00	0,21	71 444,00	0,19	39 304,59	0,10	67 890,34	0,16	488 315,64	1,23
Finanční náklady	0,00	0,00	20 074,92	0,05	0,00	0,00	1 210,20	0,00	0,00	0,00
Ostatní finanční náklady	0,00	0,00	20 074,92	0,05	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kurzové ztráty	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1 210,20	0,00	0,00	0,00
VÝNOSY CELKEM	39 936 000,00	100,00	38 355 263,64	100,00	39 814 615,46	100,00	41 261 017,56	100,00	39 540 239,54	100,00
Výnosy z činnosti	4 085 000,00	10,23	3 834 013,30	10,00	4 330 939,45	10,88	4 322 744,61	10,48	4 221 671,19	10,68
Výnosy z prodeje služeb	3 292 000,00	8,24	3 292 320,00	8,58	3 404 992,40	8,55	3 084 211,00	7,47	2 755 689,13	6,97
Aktivace materiálu a zbo	0,00	0,00	35 200,00	0,09	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Výnosy z prodaného zbo	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1 107,00	0,00
Výnosy z prodeje materi	0,00	0,00	2 920,00	0,01	3 497,00	0,01	2 637,00	0,01	3 655,00	0,01
Čerpání fondů	635 000,00	1,59	382 755,00	1,00	486 214,36	1,22	460 254,63	1,12	77 261,00	0,20
Ostatní výnosy z činnosti	158 000,00	0,40	120 818,30	0,31	436 235,69	1,10	775 641,98	1,88	1 383 959,06	3,50
Finanční výnosy	43 000,00	0,11	33 069,77	0,09	67 357,44	0,17	50 722,46	0,12	7 468,85	0,02
Úroky	43 000,00	0,11	31 632,38	0,08	27 441,34	0,07	16 118,46	0,04	7 044,33	0,02
Kurzové zisky	0,00	0,00	1 437,39	0,00	1 697,10	0,00	0,00	0,00	424,52	0,00
Ostatní finanční výnosy	0,00	0,00	0,00	0,00	38 219,00	0,10	34 604,00	0,08	0,00	0,00
Výnosy z transferů	35 808 000,00	89,66	34 488 180,57	89,92	35 416 318,57	88,95	36 887 550,49	89,40	35 311 099,50	89,30
Výnosy úz. rozpočtů z trž	35 808 000,00	89,66	34 488 180,57	89,92	35 416 318,57	88,95	36 887 550,49	89,40	35 311 099,50	89,30

Abstrakt

TROJANOVÁ, Soňa. *Ekonomika a financování školství na příkladu konkrétní instituce*. Plzeň: Fakulta ekonomická ZČU v Plzni, 80 s., 2015

Klíčová slova: školství, financování, regionální školství, příjmy, výdaje, finanční analýza

Předložená diplomová práce je orientována na vysvětlení podstaty financování a ekonomiky školství v České republice. Na příkladu konkrétního subjektu, jímž je Střední škola služeb a řemesel ve Stochově objasňuje, jak principy financování regionálního školství probíhají v praxi. V teoretické části je charakterizován systém vzdělávání a financování škol v ČR se zaměřením na střední školství. Praktická část je zaměřena na analýzu výnosů, nákladů, výsledku hospodaření a finanční analýzu Střední školy služeb a řemesel ve Stochově. Na základě analytických zjištění je provedeno zhodnocení hospodaření subjektu a navržena možná opatření, která by mohla vést ke zlepšení stávajícího stavu financování střední školy.

Abstract

TROJANOVÁ, Soňa. *The Economy and Financing of Education at the Example of a specific institution*. Plzeň: Faculty of Economics, University of West Bohemia in Plzeň, 80 p., 2015

Key words: education, financing, local education, revenues, expenditures, financial analysis

The goal of this thesis is to investigate the core of economy and financing of education in the Czech Republic. The data for this thesis were obtained from the High School of Services and Crafts in Stochov, CR. Analysing this particular subject, the thesis explores principles of financing in practice. In the theoretical part it discusses the educational system and school financing in the Czech Republic, focussing on high school education. The empirical part of the thesis provides an analysis of revenues, expenditures, profit and loss statements and financial analysis of the selected subject. On the basis of the results obtained an evaluation of the subject is conducted and recommendations that could result in improvement of current situation are suggested.